

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

6^E JAARGANG

WOENSDAG 10 AUGUSTUS 1921

No. 293

INHOUD

	Blz.
HET VERLOOP DER WISSELKOERSEN door Prof. Mr. G. W. J. Bruins	669
De verzwakking der Arbeidswet door J. H. Schaper	672
Goud in het Tweede Kwartaal 1921	673
Londensche Correspondentie.....	675
AANTBEKENINGEN:	
De recente economische ontwikkeling van Zuid-Amerika	676
De Zuid-Afrikaansche mijnbouw in 1920	678
De Economische toestand van Zwitserland	679
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	680
MAANDCIJFERS:	
Ontvangsten van Spoor- en Tramwegmaatschappijen, Maart 1921	681
Handelsbeweging over de maand Juni 1921	682
Emissies in Juli 1921	683
Rijkspostspaarbank	683
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	683
Giro-omzet bij de Nederlandsche Bank.....	683
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	683—691
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: Mr. G. W. J. Bruins.
Assistent-Redacteur voor het weekblad: D. J. Wansink.
Secretariaat: Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.
Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.
Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: Economisch Instituut.
Postcheque en girorekening Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertentiën f 0.50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.

8 AUGUSTUS.

Tegen het einde van deze berichtsweek viel op de geldmarkt een verruiming van de beschikbare middelen te constateeren. Wissels werden weer à 4%, ook een enkele maal à 4½ pCt. geplaatst. Ook call-gelden waren in grootere bedragen aangeboden, doch deze werden vlot opgenomen; hetgeen doet zien, dat de geldruimte nog niet algemeen is.

* * *

De wisselkoersen bleven zich deze week niet alleen op het verhoogde niveau handhaven, doch zetten hunne opwaartsche beweging nog voort.

Voor Deutsche rekening werden hier op de markt verdere aankopen van buitenlandsch papier gedaan.

Opmerkzaamheid verdient nog de buitengewone

vastheid van den Zwitserschen franc, die pl.m. 54,40 noteert.

Over het geheel genomen was de handel tamelijk levendig.

LONDEN, 6 Aug. 1921.

De toestand in de geldmarkt wordt eenigszins vaster, vlottend crediet iets minder ruim. Daggeld gewoonlijk 3½ pCt., terwijl zevendaagsgeld 4 pCt. deed.

In de discontomarkt waren weinig zaken, hoewel schatkistbiljetten tegen hooger koersen werden aangeboden. Tweemaandsbiljetten deden 4%—7/10 pCt., driemaandsbiljetten 4½ pCt., viermaandsbiljetten 4⁹/₁₀—5% pCt. en zesmaandsbiljetten 4¾ pCt.

HET VERLOOP DER WISSELKOERSEN.

⁊ Het verloop der wisselkoersen blijft terecht hier te lande de aandacht trekken. Sedert de daling van enkele maanden geleden is toch in de laatste weken een hernieuwde stijging van den dollar ingetreden, waardoor de koers thans weder de f 3.25 te boven gaat, terwijl ook andere valuta's, in de eerste plaats het pond sterling, een weliswaar langzame, maar niettemin onmiskenbare neiging tot stijgen vertoonen. Vooral in de laatste weken treedt deze neiging duidelijk aan den dag.

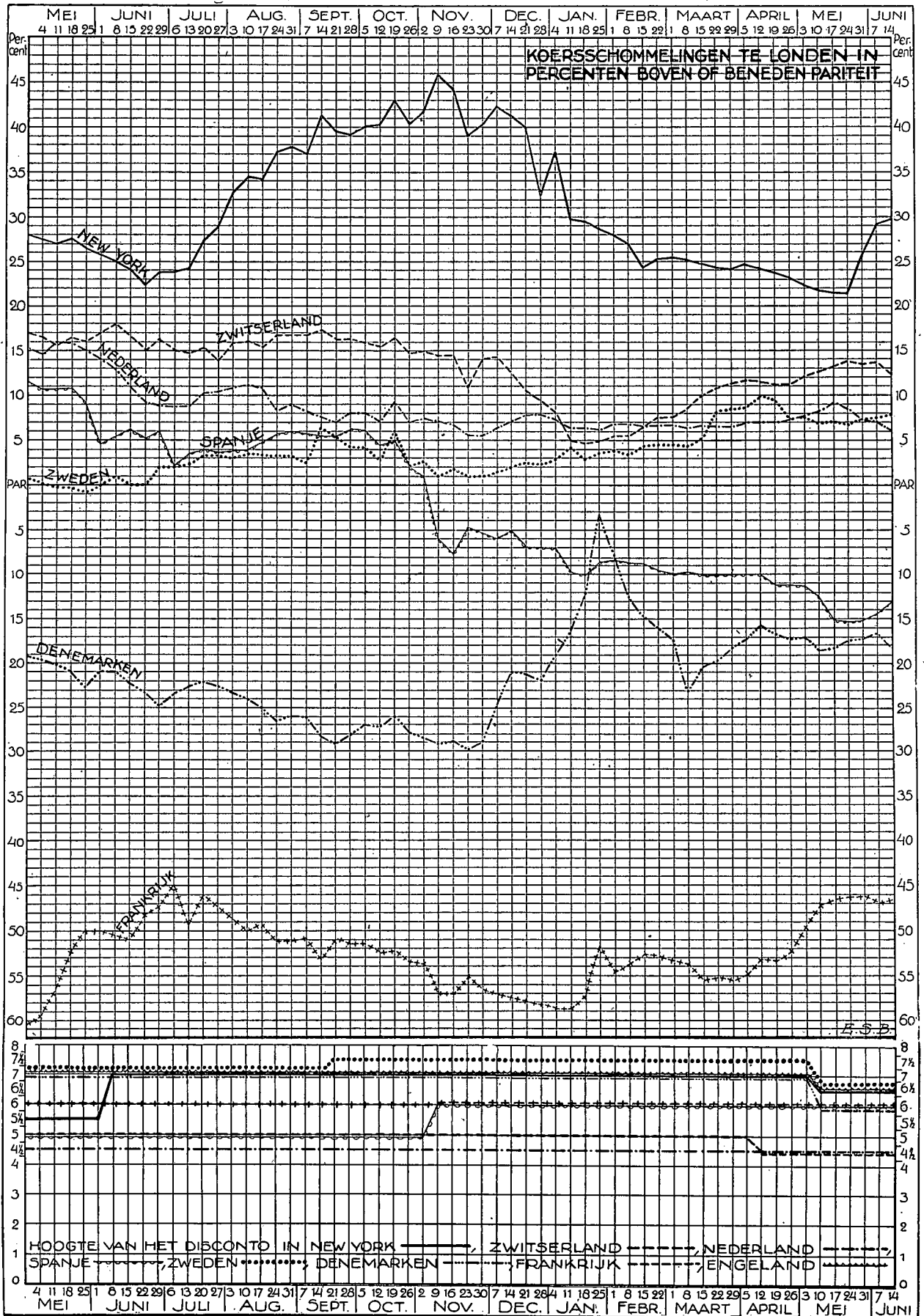
De bedoeling van de enkele opmerkingen, welke ten geleide van de bijgevoegde graphische voorstelling hieronder volgen, is niet de vragen van geldpolitiek en van algemeen belang, welke in dit verband kunnen en moeten worden gesteld, wederom ten principale naar voren te brengen. Voorzover eenige strekking is bedoeld, is het deze, dat wie op de vragen, of en in hoeverre in de laatste anderhalf jaar onze Nederlandsche gulden is afgezaakt en in hoeverre deze afzakking aan onze eigen munteenheid en de te haren opzichte gevoende politiek mag worden geweten, een antwoord tracht te vinden, beter doet niet in de eerste plaats te kijken naar den stand van den Amerikaanschen dollar — van hoe ernstige gevolgen deze stand op zichzelf ook is — doch mede en zelfs veeleer naar dien van het pond sterling en in het algemeen van de valuta's van die Europeesche landen, die zich in den laatsten tijd niet of niet meer aan muntverslechtering in den vorm van toenemende uitgifte van papiergeld hebben schuldig gemaakt.

Tegen deze stelling, die, wat betreft de partiële wraking van den dollar, reeds besloten lag in de beschouwingen van ondergeteekende onder den titel „Discomtopolitiek, Een terugblik“ in het nummer van 11 Mei j.l. is het voor de hand liggend argument dit, dat de dollar de eenige op goudpariteit staande munteenheid is en mitsdien in den huidige monetairen chaos het eenige wezenlijke vaste punt vormt, voorzover althans het goud als zoodanig mag worden aangemerkt. Zien wij dus den dollarkoers in ons land en

in het algemeen in landen, die de goudpariteit hebben laten varen, stijgen, dan is dit een verdere verzwakking van de valuta dier landen tegenover het goud en is mitsdien — aldus de conclusie — de oorzaak van deze verzwakking in die landen zelf te zoeken.

Ongetwijfeld heeft van alle in aanmerking komende muntsoorten alleen de dollar zijn volle goudwaarde

weten te handhaven, heeft daar de afgifte en uitvoer van dit metaal steeds onbelemmerd, althans vrijwel onbelemmerd, plaats gevonden. Is daarom evenwel de dollar zonder meer te beschouwen als het vaste punt, uit welks koers de anderen hun feilen en tekortkomingen tot in fracties nauwkeurig kunnen aflezen?

In de hiernevens afgedrukte graphische voorstelling is voor het tijdperk Mei 1920—half Juni 1921, een overzicht gegeven van de procentueele afwijkingen van de wisselkoersen van New York, de neutrale landen van Europa en Frankrijk ten opzichte van het pond sterling. Ook de dollar had uiteraard als uitgangspunt gekozen kunnen zijn, in welk geval alle overige wisselkoersen een inzinking zouden hebben vertoond, waar thans de dollar een stijging te aanschouwen geeft. Het onderling verloop der Europeesche koersen zou dan echter niet zoo duidelijk naar voren zijn getreden.

Beziet men deze statistiek, dan blijkt reeds dadelijk dat feitelijk alleen New York in de periode van Juni '20 tot Februari '21 een golfbeweging vertoont, die zich in geen der andere weerspiegelt en die zich evenmin weerspiegelt in het koersverloop van de verdere niet opgenomen landen. Reeds de wet van het groote getal doet hier vermoeden, dat, n'en déplaise de goudwaarde van den dollar, de oorzaak bij deze muntsoort gelegen heeft en niet bij alle andere. Dit vermoeden wordt tot zekerheid, wanneer men zich het verdere economische gebeuren van dit tijdvak te binnen brengt. In dezen tijd toch valt de buitengewoon ernstige conjunctuuromslag, die geleid heeft tot den bekenden val in de groothandelsprijzen en alle verdere resultaten van dien. In het reeds aangehaalde artikel van 11 Mei j.l. is op dit crisisgebeuren reeds uitvoerig ingegaan, zoodat hier met een enkel woord kan worden volstaan. Hoofdzaak was, dat de Vereenigde Staten volstrekt de leiding hadden. Daar vertoonden zich de spanningen in het credietwezen en in het economische leven in het algemeen. De overige landen hadden bij dit alles een geheel passieve rol. De prijsverschuivingen hebben zich natuurlijk ook binnen hun grenzen voortgeplant en hebben ook daar hun weerslag op de credietverhoudingen uitgeoefend. Overal gevoelde men echter dat wat geschiedde, was een willoos volgen van New York in een mate als in de economische geschiedenis van vóór den oorlog onbekend was en ondenkbaar zou zijn geweest. In de V. S. met hun ontzaglijke surplusproductie ontstonden de spanningen en kwam de breuk. Duidelijk blijkt zulks ook bij vergelijking van het wisselkoersverloop met dat van de groothandelsprijzen en van het call money op de New Yorksche geldmarkt. Het is merkwaardig hoe zeer het verloop dezer drie lijnen parallel gaat.

Neemt men daarbij in aanmerking, dat in de monetaire positie der overige landen in deze periode geenerlei wijziging kwam, zelfs in verschillende het bankdisconto verdere verhooging onderging, dan is men m.i. wel genoodzaakt het verloop van den dollar in de bedoelde periode in de eerste plaats toe te schrijven aan de interne toestanden in de V. S., zoodat de stijging van den dollarkoers in de eerste helft van deze periode zoomin aan een verzwakking van de munteenheden der overige landen is toe te schrijven, als de daling van den dollar tusschen November '20 en Mei j.l. aan een hernieuwde vesterking dier overige valuta's. Anders gezegd: het verloop van den dollar, en met den dollar van het goud, was in de bedoelde periode een andere dan dit verloop zou zijn geweest, indien de conjunctuuromslag in de V. S. niet had plaats gevonden.

Sedert Mei j.l. heeft nu de dollar opnieuw een snelle stijging ondergaan, wederom tegenover alle andere valuta's gezamenlijk. Van een feitelijk wisselkoersverloop gedurende een zekere periode een afdoende verklaring te geven, is een ondoenlijke taak. Hoogstens kan men somwijlen, gelijk in de zoeven besproken periode, wijzen op een alles overheerschende factor, die in het gebeuren naar voren treedt. Op het oogenblik, nu van een nieuwe soortgelijke conjunctuurgolf geen sprake is, wordt gewezen op de voor de deur staande betalingen van Europa voor een nieuwe graan- en katoenogst. Reeds thans zouden deze betalingen de wisselmarkt extra belasten. Het

kan zijn. Wat echter de gansche financieele verhouding van de V. S. en Europa, en daarmee ook in meerdere of mindere mate de wisselkoersen voorloopig zal blijven beheerschen en verstoren, is de totale ommekeer in de betalingsbalans van eerstgenoemd land. Men kan volhouden, dat het ten deele slechts een quaestie is van techniek. Wanneer één persoon veel meer produceert dan hij zelf consumeert, dan geeft de omzetting van dit surplus in een leening aan derden geenerlei moeilijkheid. Hij, bij wien zich het surplus vormt en die den derde leent, zijn één en dezelfde persoon. Wat voor het individu geldt, geldt ook voor een geheel volk. Is er een reëel productiesurplus, dan is er ook een equivalent aan onverbruikte beschikkingsmacht, dat den vreemdeling in den vorm van geldleeningen kan worden overgedragen. De uiteindelijke bezitter van deze beschikkingsmacht is evenwel in 99 van de 100 gevallen een geheel andere dan de exporteur van het uit te voeren goed, zoodat een geheel organisme noodig is om naast de verplaatsing van het goed, ook die van de bedoelde beschikkingsmacht te doen plaats vinden. In tegenstelling van de groote van oudsher kapitaal-uitvoerende landen van West-Europa, die een dergelijk apparaat voor den oorlog in de perfectie bezaten, is voor de V. S., zoowel voor het bankwezen als voor den particulieren belegger, bij wien men uiteraard ten slotte terecht moet komen, dit alles nieuw. Vandaar voor een deel de moeilijkheden, nog vermeerderd met de extra-bezwaren, die, in verband met de valutaverhoudingen en in het algemeen met de economische toestanden in Europa, het onderpandvraagstuk medebrengt. Dit alles maakt, dat men, ook al is thans, gelijk reeds wend opgemerkt, een soortgelijke conjunctuurontwikkeling als een jaar geleden niet aanwezig, met het trekken van directe conclusies uit den stand van den dollar voor de geldpolitiek van een speciaal land van Europa uitermate voorzichtig moet zijn.

Proef op de som is wel het feit, dat, terwijl de verschillende landen van Europa in de door hen gevolgde geld- en credietpolitiek sterke afwijkingen en zelfs tegenstellingen vertoonden — tegenover landen met een uiterst gereserveerde politiek kan gewezen worden op landen, waar vrijwel een omgekeerd stelsel wordt aangehangen — toch zoowel gedurende de door de graphische voorstelling bestreken periode als daarna de verschillende Europeesche valuta's op vrijwel parallele wijze op den dollar reageeren. Verschrijvingen zijn ook tusschen de verschillende Europeesche valuta's onderling niet uitgebleven. Vóór alles staat evenwel Europa als geheel tegenover Amerika. In Januari 1920 maakte de heer Goodenough, president van Barcay's Bank, in zijn jaarrede de opmerking, dat „the rate for dollar exchange is now really a „New York-Europe” rate and not a „New York—London” rate. De latere ontwikkeling heeft de juistheid dezer opmerking volkomen bevestigd. Ook de heer Hintzen wijst in een belangrijke door prof. Verijn Stuart geopende polimiek, welke enkele weken geleden in de „Nieuwe Crt.” plaats vond, op dit verband tusschen de verschillende Europeesche valuta's tegenover den V. S. dollar.

In dezen gedachtengang komt dus in plaats van de verhouding tegenover den dollar de vraag naar voren hoe verhouden zich de valuta's van de verschillende Europeesche landen onderling, en in het bijzonder, hoe staat onze gulden tegenover de overige: het pond, de Scandinavische muntsoorten, de Zwitsersche franc en dergelijke munteenheden. De graphische voorstelling, die slechts de periode van Mei 1920 tot half Juni '21 omvat, moet in dit verband een gunstiger indruk maken dan in werkelijkheid het geval is. Volgens deze statistiek toch zou de stand van de gulden in het algemeen vrijwel stationnair zijn. Neemt men echter het voorafgaand tijdvak, b.v. sedert den wapenstilstand, en voorts de na half Juni j.l. verlopen weken in aanmerking, dan wordt het oordeel

eenigszins anders en blijkt van een weliswaar geleidelijke doch onmiskenbare afzakking. Vooral de voortdurende stijging van het pond in de laatste weken moet in dit verband ernstige bezorgdheid wekken.

Over het algemeen valt echter niet te ontkennen, dat de bewegingen tusschen de betere Europeesche valuta's onderling slechts betrekkelijk gering zijn en dat voor een uitgesproken neiging tot stijgen enerzijds en tot dalen anderzijds al naar gelang van den aard der gevolgde geld- en credietpolitiek geen of slechts geringe aanwijzingen te vinden zijn. Wat wel leiden moet tot de conclusie, dat men voorzichtig moet zijn aan deze politiek — zoolang tekorten op het overheidsbudget en directe inflatie buiten spel blijven. — teveel en te uitsluitend gewicht toe te kennen.

Eén opmerking nog tot slot. Zooeven werd erop gewezen, hoe de gulden in den laatsten tijd tegenover het pond sterling van ernstige verzwakking blijk geeft. Welk beginsel de Engelsche politiek in dezen beheerscht, is enkele weken geleden weder eens scherp uitgesproken in hetgeen Sir Felix Schuster op de vergadering der Internationale Kamer van Koophandel zeide in antwoord op een betoog van prof. Cassel, die tegen verdere deflatie waarschuwde en ook voor landen als Engeland een fixatie van het huidige disagio in overweging gaf.

Sir Felix Schuster — om zijn eigen woorden te gebruiken — „admitted that it — i.e. deflation — might be carried on too rapidly, and that a certain amount of injury might be inflicted thereby. But whether it was this year, next year, or in five, six, or 10 years, that was the policy which he believed we, in the United Kingdom, must have constantly before us, and he did not think we should rest until we were back upon the absolute sound gold basis. Until that was obtained we must deflate. There would be no stability of exchanges, stability of trade, and harmonious commercial relations until all currencies were regulated upon the basis of a common standard, and that common standard — at present — could only be gold”.

Hét aldus door den vertegenwoordiger van het Engelsche bankwezen weergegeven Engelsche standpunt, waarmede de genoemde vergadering zich vereenigde, geldt ook voor Nederland. Dat ons land, buiten den oorlog als het gebleven is, hierbij minst genomen den voorsprong, dien de gulden tot voor enkele weken boven het pond sterling bezeten heeft, handhaaft, is wel de minste eisch, die mag worden gesteld.

B.

DE VERZWAKKING DER ARBEIDSWET.

Het demissionnaire karakter zijner ministerieele positie¹⁾ heeft mr. Aalberse niet belet, bij den Hoogen Raad van Arbeid een ontwerp in te dienen tot aanmerkelijke verzwakking der Arbeidswet 1919. Ondanks de fierheid, waarmede hij kort na de Novembergebeurtenissen van 1918 zijn wet tot instelling van den 8-urigen werkdag en de 45-urige werkweek indende, is hij thans bezweken voor den herhaalden aandrang van ondernemerszijde, om de toepassing van een integreerend deel van zijn wet in handen te stellen van de organisaties van werkgevers en arbeiders. En dat nog ver vóórdat zijn wet in haar geheel in werking is getreden. Arbeiders, buiten fabrieken en werkplaatsen arbeid verrichtende, koffiehuisbedienden, kantoorbedienden, verplegenden en apothekers-assistenten zijn nog onbeschermd ten aanzien van den werkduur. Al deze groepen wachten nog met ongeduld op de verdere toepassing der wet. Doch vóórdat zal de wet reeds voor de arbeiders in fabrieken en werkplaatsen worden verslechterd.

Anders dan van een verslechtering kan toch het voorstel in de hand, moeilijk worden gesproken. Wel worden ettelijke kleine verbeteringen aangebracht, doch in hoofdzaak zijn de voorgestelde wij-

zigingen van dien aard, dat zij de strekking hebben, den arbeidsduur te verlengen. De voornaamste wijziging, door mr. Aalberse voorgesteld in zijn voorontwerp, is de aanvulling van art. 28, welke aanvulling bepaalt dat, indien zoowel vakvereeningen van werkgevers als van arbeiders in een bedrijf van oordeel zijn, dat het gewenscht is in een onderneming of in een groep van ondernemingen af te wijken van het bepaalde omtrent den Zondagsarbeid, den arbeid op Zaterdagmiddag, de 45-urige werkweek en den arbeid tusschen 6 uur des avonds en 7 uur des morgens, de minister voorwaardelijk of onvoorwaardelijk daartoe vergunning kan verlenen. Bij het verlenen dezer vergunning kan worden toegestaan, dat vrouwen en jeugdige personen 10 uren, mannen 11 uren per dag arbeiden, een man in een continu-bedrijf op den dag der ploegwisseling 18 uren arbeid mag verrichten; terwijl een persoon beneden 16 jaar 45 uren, een jeugdig persoon van 16—18 jaar of een vrouw 55 uren, een man 62 uren per week zal mogen arbeiden; met dien verstande dan, dat in een kalenderjaar een arbeider van 16 jaar of ouder per jaar niet langer arbeid mag verrichten dan 2500 uren. Dat is de gemiddelde 48-urige werkweek, over een jaar gerekend.

Daarbij komt dan nog, dat in de bedrijven, waarin op grond van de art. 26 en 27 nu reeds 48 uren per week mag worden gewerkt, die verlenging van den arbeidsduur er *bovenop* mag komen.

Bovendien evenwel blijft de minister bevoegd, op grond van de eerste leden van art. 28, overwerkvergunningen toe te staan voor de bekende „opeenhooping van werk”. Daarbij is de grens van 2500 jaar-uren blijkbaar *niet* voorgeschreven, zoodat daarmede ook de gemiddelde 48-urige werkweek verre kan worden overschreden. Neemt men in aanmerking, dat hiervoor het verlenen van overuren wordt vergemakkelijkt, zonder dat hierin de vakvereeningen iets te zeggen hebben, dan beseft men, welk een verzwakking de zoogenaamde 8-urenwet ondergaan zal, als dit voorontwerp wordt aangenomen.

Evenwel wordt door de berekening van die gemiddelde werkweek over 2500 jaar-uren de deur opengezet voor allerhand geknoei. Immers, wél geldt deze begrenzing den arbeidsduur in *ondernemingen*. Maar practisch zal het toch neerkomen op den arbeid van *personen*, aan wier arbeid boven opgenoemde grenzen zijn gesteld. Zijn deze personen gedurende eenige maanden of weken werkloos, dan gebruiken zij de 2500 jaar-uren niet op en hebben dus het voornaamste deel des jaars eenvoudig van 50—62 uren per week arbeid verricht. De 8-urendag is voor hen verloren en het zal een onmogelijke taak zijn, met name in wat de arbeiders betreft nog slecht georganiseerde bedrijven, een afdoende controle te voeren.

Het is zeer aannemelijk, dat werkgevers en liberale ekonomen, die al spoedig na den angstroes van 1918 met verbeten en onverbeten woede de instelling van den 8-urendag gadesloegen, met onverholten vreugde dit voorontwerp begroeten. Doch dat een man als mr. Aalberse, die op het gebied der arbeidersbescherming toch een naam te verliezen heeft, met zulk een ontwerp durft te komen, is wel verbijsterend.

Ik weet wél, dat de vakvereeningen der arbeiders tot de voornaamste verslapping toestemming zullen moeten geven. (Dat een minister als mr. A. bij een aanvraag door zijn veto eenig gewicht in de schaal zal leggen, is niet aan te nemen. Wie op deze wijze zijn vijf vingers aan het ondernemerdom geeft, is spoedig den geheelen arm en veel meer kwijt!) Doch dan verzwaart men daarmede exorbitant de taak der vak-organisaties. Deze hebben reeds de zware taak, den levensstandaard der arbeiders in dezen tijd van malaise op peil te houden en voor al te groote inzinking te behoeden. Op velerlei wijze moeten zij dit doen. Ook de toepassing der arbeidswetten hebben zij te controleren. Indien dit voorontwerp onveranderd wet wordt, zal de verlenging van den arbeidsduur één der elementen van den strijd op economisch

¹⁾ [Dit artikel werd geschreven voor de reconstructie van het Kabinet bekend was. — Red.]

terrein worden. De steun der wet is voor een belangrijk deel verloren gegaan. Zij zullen tegen eigen onrijpe leden hebben te kampen, indien de verleiding komt om een of ander voordeeltje tegen een langeren arbeidsdag in te ruilen. Eerst verlokkt door het hoogere loon, dat wordt vóórgelaten om verlenging van den arbeidsduur te verkrijgen, zal spoedig de ware aard dezer verlokking blijken, zooals deze reeds bij herhaling bleek, dat het n.l. alleen te doen is om meer arbeid voor hetzelfde of minder loon.

En sterk is, dat minister Aalberse zich niet bepaalt tot de vakverenigingen. In het in te voegen zevende lid van art. 28 wordt niet slechts gesproken van de vakverenigingen, maar ook, in parenthesi, van „bij ontstentenis hiervan eene behoorlijke vertegenwoordiging van werkgevers en arbeiders uit een bedrijf”. Is er dus geen vakvereniging, geen nood, een „behoorlijke vertegenwoordiging” is ook goed, en wat behoorlijk is, maakt de minister uit, die zoo vreeselijk onder den indruk verkeert van de noodzakelijkheid om den arbeidsduur te verlengen. Het is voor alle werkgevers in achterlijke bedrijven om van te water-tanden!

Terloops mag ik er nog de aandacht op vestigen, dat in dit voorontwerp de kwestie van verbindbaarheid van het kollektieve arbeidskontraat voor hen, die zich zelve niet gebonden hebben, ten aanzien van den arbeidsduur implicite wordt opgelost. De arbeidsduur in een bedrijf kan worden verlengd voor een of meer ondernemingen op verzoek van vakverenigingen; het spreekt vanzelf, dat ook de niet-aangeslotenen in de termen vallen. Dit is op zich zelf geen kwaad, maar het wordt dan toch tijd, dat ook voor andere elementen van een kollektief kontraat de ongeorganiseerden in dezelfde plichten en rechten zullen deelen als de georganiseerden deelachtig zijn.

Dit is hier evenwel bijzaak. Hier is het de vraag, of een stuk wetgeving, in het leven geroepen om de arbeidersklasse te beschermen tegen overmatige exploitatie door de ondernemers, zeer beduidend mag worden verzwakt ten bate der laatsten, op voorwaarde, dat al of niet georganiseerden zich er toe laten overhalen om er in toe te stemmen. Deze vraag moet naar mijn oordeel ontkennend worden beantwoord.

Nu weet ik ook wel, dat het bezwaren regent tegen den 8-urendag en in 't bijzonder tegen de 45-urige werkweek. Geen dankbaarder onderwerp voor een jongen man, die wil zijn een „geleerde” op economisch gebied, dan dat van de noodzakelijkheid van grootere rentabiliteit van den arbeid, „meer produktie” enz. Toen er nog geen werkloosheid heerschte, was alleen de behoefte aan grootere produktie de stormram tegen den 8-urendag; toen de werkloosheid intrad, werd het, na eenige windstilte wegens verbazing over de varieërende werkelijkheid, de behoefte aan grootere rentabiliteit der ondernemingen in verband met de buitenlandsche konkurrentie. Toevallig was in de oogen der officieele geleerden van beide verschijnselen de konsekwentie: verlenging van den arbeidsduur!

Ik weet echter ook, dat er wel werkelijke bezwaren zijn. Het zou een wonder zijn als ze er niet waren ten aanzien van zulk een doortastende hervorming. Maar de vraag is, of die bezwaren zonder een verknoeiing der Arbeidswet niet zijn te ondervangen, zooals de bezwaren tegen den vrijhandel in deze moeilijke dagen ondervangen moeten worden, n.l. door verhoogde energie bij de bedrijfsleiding, door betere outillage, door een beter werksysteem desnoods, enz. Protèktie en verlenging van den arbeidsduur zijn de middelen van de onbekwame en indolente ondernemers, die liefst op de gemakkelijkste wijze, en wel ten koste van arbeider en verbruiker, den strijd in de wereldkonkurrentie volhouden.

Nu wil ik aannemen, dat er enkele bedrijven zijn, die ondanks alles door de buitenlandsche konkurrentie noodlijdend zijn, ook in verband met langeren arbeidsduur in het buitenland, en dus wel eenigszins

geholpen kunnen worden door een verlenging van den arbeidsduur. Wanneer men evenwel aan de arbeiders eenige medezeggenschap of inzage van de ondernemers-gestie weigert, zoodat zij blindelings of op slechts zeer vage, algemeene gronden zekere beweringen moeten aanvaarden, welk recht heeft men dan, hen terug te dringen op den weg van de kultuur, door hen weer den eens bevochten verkorten arbeidsdag te ontnemen en hen straks welk weer 10 à 11 uren, ja langer per dag te doen arbeiden?

De arbeider zou licht voor rede vatbaar blijken, als men hem erkende en ook een zekere medeleiding, althans eenige kontrôle gaf in de zaak, waaraan hij zijn krachten geeft. Men zou hem dan moeten overtuigen, dat de zaken niet marcheren kunnen zonder zekere te nemen maatregelen. Doch dat doet men niet. Men streek de hoge winsten op toen de „hoog-konjunktuur” daartoe aanleiding gaf, en men schreeuwde om langer werkdag en lager loon nu de buit binnen is en de toestand verhoogde spankracht van den ondernemer eischt. En men zal de hoge winsten weer opstrijken, zoodra de toestand zich herstelt, en men zal er niet aan denken den arbeidsduur te zullen terugbrengen tot den duur van voorheen, als de ondernemerswinsten dit weer redelijk zouden doen zijn. Waar was de zorg voor den te langen, moorden arbeidsdag, toen alles nog „pais en vree” was en aan den arbeid schatten werden verdiend?

Ik wil hopen en vertrouwen, dat de arbeidersbeweging zich sterk zal verzetten tegen het ontwerp, zooals het er nu ligt. Zoolang de belangen van ondernemers en arbeiders economisch scherp tegenover elkander staan, elke bijzondere belangengemeenschap is uitgesloten, zoolang in een woord onze produktie staat in het teeken van het kapitalistische stelsel, zoolang zal de arbeider verplicht zijn zich te verzetten tegen pogingen om de basis van zijn arbeidsduur wederom op losse schroeven te zetten, zooals in dit voorontwerp geschiedt.

J. H. SCHAPER.

GOUD IN HET TWEDE KWARTAAL 1921.

Aan het kwartaaloverzicht der Firma H. Drijfhout en Zoon is het volgende ontleend:

De goudmarkt stond dit kwartaal in den vollen zin van het woord in het teeken der economische crisis en onderging vooral in de tweede helft op gevoelige wijze de gevolgen van de politieke gebeurtenissen.

De goudstroom naar de Vereenigde Staten, waarop wij reeds in ons vorige overzicht¹⁾ de aandacht vestigden, bleef onverminderd in dezelfde richting vloeien, waarvan gelijk te voorzien was, de vrije markt thans maar al te zeer den invloed begint te ondervinden. Dat de goudinvoer der Vereenigde Staten in den laatsten tijd buitengewoon groot is, blijkt behalve uit de cijfers, nog duidelijker uit het sterk afnemende enthousiasme, waarmede de aankomst van nieuwe zendingen geel metaal thans wordt begroet.

Onder den druk van den langen duur der mijnwerkersstaking in Engeland, kon de stand van den dollar te Londen, die zich gedurende de maanden April en Mei vrijwel rondom den openingskoers van het kwartaal van 3.91 bleef bewegen, tenslotte niet op dit niveau gehandhaafd blijven, zoodat mede onder den invloed van de bepaling der Commissie van Herstel, waarop wij elders nader terugkomen, de maand Juni den dollar weder deed stijgen tot 3.72½, aan het einde van het kwartaal.

Gelijken tred met het koersverloop van den dollar hield weder de exportprijs van het goud, waaruit dan ook volgt, dat de eerste 2 maanden een voortzetting te zien gaven van de in het eerste kwartaal reeds ingetreden betrekkelijke stabiliteit. In April bleef de prijs zich bewegen tusschen 105 sh. 5 d. als hoogste, op den 4en, en 103 sh. 3 d. als laagste, op den 29sten der maand, bij een openingskoers van 104 sh. 1 Od. en een slotnoteering van 103 sh. 4 d. In Mei was de fluctuatie van iets grooter beteekenis, doordien in het midden der maand de sterlingkoers te New York bijzonder vast van toon was, zoodat zelfs weder den stand van \$ 4,— werd overschreden en de goudprijs opnieuw, sinds langen tijd, een laagterecord kon bereiken met 102 sh. 8 d.²⁾ op 19 en 20 Mei. In snelle opeenvolging trad echter een nieuwe

¹⁾ Zie pgn. 390 van dezen jaargang.

²⁾ Laagste noteering in 1920, 102 sh. 7 d., 9 April.

reactie in tot 3.87 op 31 Mei met het gevolg, dat het goud op dien datum reeds weder gestegen was tot 106 sh. 4 d. De gevolgen van de sinds 2 maanden uitgebroken mijnwerkersstaking kwamen meer en meer in den sterlingkoers tot uiting, onder den invloed waarvan de dollarkoers te Londen nog verdere stijging onderging en de goudprijs in Juni gedurende de geheele maand op een verhoogd niveau bleef. De maand opende op een notering van 105 sh. 9 d. doch op 10 Juni was bij een dollarkoers van 3.73 reeds weder een goudprijs van 111 sh. bereikt, beneden welken stand de notering zich slechts met lichte schommelingen gedurende het verdere deel der maand bleef bewegen, zoodat het kwartaal sloot op 110 sh. — d.

Van grooten invloed op de goudmarkt zijn de gevolgen geweest van Duitslands besluit op 11 Mei om de per ultimatum van 4 Mei gestelde voorwaarden der geallieerde Mogendheden, bepalende het bedrag der schadeloosstelling op 135 milliard goudmark, te accepteren. Het was vooral ook de regeling, door de Commissie van Herstel getroffen, omtrent de wijze, waarop de betaling had te geschieden van een milliard, dat binnen 25 dagen na dagteekening van het ultimatum voldaan moest zijn, die een belangrijke stijging van den goudprijs, in het bijzonder op de vrije markt teweegbracht. De bepaling, dat het bedrag van 150 miljoen goudmark, dat contant door Duitsland werd voldaan, in dollars ter beschikking moest worden gesteld, was oorzaak van een ernstige verscherping der valuta-ellende, temeer daar geenerlei zekerheid bestond of wellicht ook met betrekking tot het bedrag van 850 miljoen, hetwelk in wissels per eind Augustus werd voldaan, niet eenzelfde voorwaarde zou gelden. De stijging van den dollar, die sindsdien in alle landen verderen voortgang maakte, komt voor een groot deel op rekening van deze maatregelen. Terwijl hierdoor derhalve de exportprijs van het goud op gevoelige wijze werd beïnvloed, ondervond de goudprijs in het vrije verkeer in hooge mate de gevolgen van de, tegen steeds hooger prijs geplaatste koop-orders voor Duitse rekening. Hierbij werden geenszins de nauwelijks pariteit overschrijdende, door de Reichsbank gepubliceerde noteringen van 37.000,— tot 42.500,— papiermark per K.G. fijn tot maatstaf genomen, doch naar gelang de voorraden in het vrije verkeer meer en meer verminderden, werden zelfs prijzen besteed van 10 tot 15 pCt. boven pariteit. Bij beoordeeling van den invloed, die deze aankopen op de vrije markt uitoefenden, moet niet uit het oog worden verloren, dat het aanbod reeds sinds eenigen tijd belangrijk was afgenomen, tengevolge waarvan regelmatige aanvulling der voorraden meermalen uiterst moeilijk was.

De uitspraak van het Engelsche gerechtshof inzake de, met het doel een beslissing uit te lokken, door de Russische handelsdelegatie te Londen gedeponeerde kleine hoeveelheid goud, bracht zekerheid, dat in Engeland ingevoerd Russisch goud niet ten behoeve van houders van Russische fondsen kan worden geblokkeerd. Het feit, dat Engeland voortaan zonder bezwaar goud van Russische herkomst accepteerde, verruimde in niet geringe mate het afzetgebied daarvan, terwijl tenslotte zelfs ook de Vereenigde Staten bolsjewistisch goud in ontvangst namen, onder garantie van de stempels der Zweedsche Munt

Dat op deze wijze de marge tusschen den exportprijs en de notering op de vrije markt meer en meer verdeen, behoeft nauwelijks nader aangeduid. Nadat de goudprijs in het vrije verkeer ook in de maanden April en Mei vrij stabiel gebleven was, trad reeds begin Juni op alle Europeesche markten een belangrijke stijging in. In Engeland was aan het einde van het kwartaal zelfs een prijs van 105 sh. per oz. op de vrije markt te bedingen, terwijl Frankrijk bij een te New York tot 7.99 gestegen wisselkoers frs. 8100,— per K.G. fijn noteerde. In welk een snelle opeenvolging de stijging plaats had, blijkt uit het koersverloop ten onzent, hetwelk vrij nauwkeurig een weerspiegeling geeft van den loop der noteringen op de buitenlandsche markten. Tot 7 Juni bleef de goudprijs ongewijzigd op den openingskoers van het kwartaal van f 1785,— per K.G. fijn voor ongefineerd en f 1820,— per K.G. fijn voor gefineerd goud. Op 8 en 9 Juni ondergingen deze noteringen achtereenvolgens stijgingen tot resp. f 1800,— en f 1840,— en tot f 1815,— en f 1855,— waarin op 13 en 14 Juni reeds weder nieuwe verhoogingen tot resp. f 1825,— en f 1870,— en tot 1850,— en f 1900,— te boeken waren. Op 16 Juni kon zelfs onder levendige vraag voor gefineerd goud tegen een tot f 1925,— verhoogden prijs, de notering voor ongefineerd tot f 1875,— per K.G. fijn stijgen.

Deze prijzen konden gedurende een twestal weken gehandhaafd blijven, doch langzamerhand nam ook zelfs op dit niveau bij toenemende vraag, het aanbod meer en meer

af, zoodat een nieuwe stijging niet kon uitblijven en de notering voor ongefineerd goud op den laatsten dag van het kwartaal gesteld werd op f 1900,—, in overeenstemming waarmede de prijs voor gefineerd goud verhoogd werd tot f 1950,— per K.G. fijn.

Wij behoeven slechts te verwijzen naar onze reeds vroeger verschenen overzichten om te doen zien, dat de thans ingetreden prijsstijging op de vrije goudmarkt slechts een logisch gevolg is van een zich, voortdurend in verder stadium, ontwikkelend proces. Bij herhaling en laatstelijk nog in ons overzicht te kwartaal vestigden wij de aandacht op de zich, ten nadeele van de beschikbare voorraden, wijzigende positie der goudmarkt en wezen er op, dat ten slotte, onafwendbaar, een schaarschte in het vrije verkeer hiervan het gevolg moest zijn. Sneller nog dan bij een regelmatig verloop het geval zou zijn geweest, hebben wij onder inwerking der hierboven omschreven bijzondere factoren, deze verwachting zien verwezenlijken.

Slechts een radicale wijziging van de tot dusverre gevoerde financieele wereldpolitiek zal weder eenige ontspanning op de goudmarkt kunnen brengen; langs andere wegen zijn geen lichtpunten te ontdekken.

De productiecijfers blijven zich nog voortdurend in dalende richting bewegen, niettegenstaande den lagen stand, waarop zij inmiddels reeds gekomen zijn. De cijfers over de eerste vijf maanden van het loopende jaar van Transvaal en Rhodesia, die wij hieronder laten volgen, leveren het bewijs, dat de positie, waarin de goudproductie-industrie verkeert, nog verre van bemoeijgend is.

Transvaal.				
		1916	1920	1921
Jan.	K.G.	24.500	20.850	20.250
Febr.	"	23.500	19.450	17.350
Maart	"	24.800	22.000	20.850
April	"	23.500	21.350	21.200
Mei	"	24.200	21.750	21.100
	K.G.	120.500	105.400	100.750
Rhodesia.				
		1916	1920	1921
Jan.	K.G.	2.335	1.185	1.650
Febr.	"	2.300	1.350	1.700
Maart	"	2.460	1.130	800
April	"	2.490	1.250	1.675
Mei	"	2.375	2.425	1.350
	K.G.	11.960	7.340	7.175

Sinds 1918, het jaar, dat tengevolge van de inmiddels gestegen productiekosten, waartegen geenerlei compensatie in den goudprijs stond, zulke een buitengewonen teruggang in de productie te aanschouwen gaf, is geen daling in het cijfer van Transvaal, gedurende eenzelfde periode, voorgekomen als de vijf maanden van 1921 aanwijzen.

Gemiddeld kan worden aangenomen, dat de kosten weder met ongeveer 10 pCt gestegen zijn in vergelijking met het vorige jaar, zoodat het aantal mijnen, dat op een boven de pariteit van het goud gestegen kostprijs uitkomt, nog steeds toeneemt. Het zijn dan ook slechts de ondernemingen, beschikkende over hoog-gehalte ertsen, die het bedrijf nog met een behoorlijk resultaat kunnen voortzetten, de laag-gehalte mijnen zijn reeds zonder onderscheid alle gesloten, terwijl de middelmatige, voor zooverre ze niet trachten nog met allerlei middelen het bestaan te rekken, eveneens reeds the struggle for life hebben opgegeven. Reeds vroeger gaven wij vergelijkende cijfers omtrent de productiekosten der goudmijnen in de Engelsche bezittingen en in Amerika, volledigheidshalve laten wij hier nog volgen de desbetreffende cijfers van een onzer vooraanstaande Indische ondernemingen. Per ton vermalen erts bedroegen de kosten in 1915 f 15,30, 1916 f 17,52, 1917 f 19,35, 1918 f 19,78, 1919 f 21,73, 1920 f 25,81; over het afgelopen jaar dus een verhooging van bijna 70 pCt. aanwijzende tegen 1915. Deze stijgende lijn is vrijwel in overeenstemming met die uit andere centra, zoodat indien wij hier tegenover stellen, dat in het gunstigste geval een gemiddeld goudagio van 25 pCt. gemaakt kon worden, de teruggang in de goudproductie alleszins verklaarbaar is.

Ook de vooruitzichten op de goudmarkt stemmen nog niet onverdeeld gunstig. Moeilijker dan ooit is het thans te voorzien hoe het verdere verloop zal zijn daar een atmosfeer van onzekerheid de markt omgeeft, doch verschillende factoren wijzen er op, dat de loop der goudnotering eenige overeenstemming gaat vertoonen met het bestijgen van een vulkaan: een tijdlang kan de opwaartsche richting wellicht ongestoord gevolgd worden, de mogelijkheid eener uitbarsting dient echter, elk oogenblik, ernstig in het oog te worden gehouden.

LONDENSCH E CORRESPONDENTIE.

Nieuwe commissie ter assistentie van het cabinet; de financieele positie van enkele publieke lichamen te Londen; The Key Industries Bill; de vrouwen in het bedrijfsleven; de stand der werkeloosheid.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 6 Augustus 1921:

The economy debate reached a new stage this week, when the Government suddenly announced that there would be set up a new Committee of Business Men to assist the Cabinet, with Sir Eric Geddes, the retiring Minister of Transport, as the Chairman. Some very well known names are amongst those selected to this new body, including Lord Inchcape, Lord Faringdon of the British Trade Corporation, and Sir R. Vassar-Smith of Lloyd's Bank. It would not be the function of the new Committee to advise upon policy, though it might be asked to advise upon the cost of any policy initiated or adopted by the Cabinet, but its main function would appear to be the provision of advice on the Economy Campaign announced in the Treasury Circular some time ago, and never seriously followed by the Departments. This circular insisted upon the necessity of reducing the forthcoming estimates by 20 per cent. It is now known that the Estimates as presented by the Departments have not shown reductions of anything like this amount. The Government is thus seeking advice from outside in its task of reform.

The plan has, unfortunately for its authors, roused instant ridicule and resentment. To begin with, the selection of Sir Eric Geddes to act as chairman is unpopular. The Ministry of Transport has rightly or wrongly acquired the reputation of being one of the most extravagant of the newer departments of State, and Sir Eric is himself not very popular. Then the plan has roused the resentment of those who see in it a further weakening of Parliamentary control over the Government. Finally, it is everywhere insisted that the new body cannot possibly do the work which is expected of it. There is bound to be friction between it and the Treasury. One or other of these two bodies must have the last word. If it is to be the business men, the Treasury prestige will be seriously weakened, if it is to be the Treasury, what use will the Committee be?

Public opinion, in other words, tends to regard this new move as a purely tactical one on the part of the Cabinet. It can now throw the responsibility upon other shoulders. If the plan is successful, the Government reaps the benefit; if the plan does not go, then the fault will be ascribed to the business men not knowing their job. We have here, in other words, another instance of the, "heads I win, tails you lose" policy, which is making this Government an object of derision.

The real trouble with the economy campaign is just that no-one really takes it seriously. The crowd, inspired by the newspapers, no doubt vote for anti-waste candidates, but this is hardly instructed opinion. The Government certainly desires to avoid the loss of seats, and does not like being criticised, and therefore bows to the storm as far as possible. But this does not prevent it from spending money freely and it is bound to follow policies which inevitably mean more expenditure, such as the construction of more capital ships, because if it did not, it would offend another group of its supporters. The Opposition is in exactly the same position. Economy is the order of the day, but at the same time the Opposition is always asking for more money to be spent on Social Reform projects which appeal to the supporters of the two groups in Opposition. No doubt a perfectly wise and impartial person might adjudicate between these two points of view, and might be able to come to a decision as to the proper division of the Revenue,

but it needs no argument to show that Parliament is not this wise and impartial person. Both Government and Opposition preach economy, and neither intend to risk a serious quarrel with their supporters by economising.

Meanwhile the financial position of some public bodies is leading to very serious results. In the last few days the position of the London Local Governing Bodies has roused much attention owing to the action of the Poplar Borough Council in refusing to collect certain monies which it is by law bound to collect for certain superior bodies viz., the London County Council and the Metropolitan Asylums Board. It is as well to explain that London is divided into a series of Boroughs for local administrative purposes, of which Poplar is one, whilst the Poor Relief is in the hands of special bodies, the Poor-Law Guardians, and certain functions, such as Education, are in the hands of bodies superior to the Borough Councils, who are bound to collect funds in their districts on the demand of these higher bodies. This the Poplar Council refuses to do, pleading as its excuse that the volume of destitution in its area is very great, that the whole taxable capacity of the inhabitants is absorbed in caring for the local unemployed, and insisting that the arrangements for equalising the burden between the different parts of London are grossly inadequate and require instant revision. As this will in any case take time, they desire temporary relief from the Government. The Superior Bodies have taken the matter into Court, and have now obtained judgment against the Poplar Council in two Courts. Unless the sums owing are paid by the end of this month, the members of the Council will render themselves liable to imprisonment for refusing to obey an Order of the Court. At the moment of writing it looks as if the Council would carry things to their logical conclusion. The Government has already announced that it will set up a Royal Commission to look into the whole question of the Government of Greater London, but with this the Council is not content. The action of the Council would no doubt carry greater weight, were it not for the fact that the Poplar district has earned an unenviable notoriety for extravagance in the past, and that some of the most prominent members of the Council, like Mr. Lansbury, are prominent exponents of direct action in other spheres of activity as well. But though matters are being carried to an extreme in this case, there is no doubt that the whole question of London Government stands in urgent need of reconsideration. The produce of a given rate of taxation in different parts of London is grossly unequal, with the result that the richer districts, whose ability to pay is undoubtedly greater, have also less to raise, because the expenditure is largely concentrated in the poorer districts.

The attempt of the Liberal Opposition in the House of Lords to postpone the discussion of some of the more contentious of the Bills now submitted to the House till the Autumn, has ended in defeat, though the Government only gained the day with a majority of 25, after an impassioned speech by the Lord Chancellor, who managed to make a speech in defence of the Key Industries Bill, which neatly turned the tables upon Lord Crewe, who was declared to be in the position of a parent who was slaughtering his own child. The future of the Bills is now assured, though protests against the measure grow in intensity as the moment of enactment comes nearer.

An important discussion took place in the House of Commons on Friday evening on the position of women in the Civil Service. The Opposition demanded full equality between men and women and now that the franchise has been granted to women, this is not to be resisted. Unfortunately, there is at the present time in this country a decided reaction against women in public life, fed very largely

by the ex-service men, who declare that women have unjustly taken their posts from them, and the result has been that many women have been discharged from the Service, and are finding it very difficult to obtain situations elsewhere, for the popular idea is that the women in the Departments during the war had far too easy a time, which in certain cases at any rate cannot be denied. The Government announced a compromise which is hardly likely to please the feminists, though it was welcomed by Lord Robert Cecil, one of the staunchest supporters of the Women's Movement in the House of Commons. The present regulations are to continue for another three years. At the end of that time the conditions of entry are to become the same for men and women. But this is to be subject to the condition that appointment to posts is not to follow directly the results of the examinations, when other considerations can be held to make a difference, such as the nature of the posts to be filled. Further, the pay of men and women is to continue to be unequal, although the question of the women's pay is to be reopened at the end of three years. This is the point which is certain to arouse most difficulty. The Government support their attitude on the matter by referring to the cost to the State were the remuneration of the two sexes to be at once equalised, but in the long run it will not be easy to meet the charge that the Civil Service should not be based on the sweating of women. In the teaching profession there has long been an acute strife on this point, it will now extend to the Civil Service as well.

It is difficult to arrive at any conclusion as to the extent to which the trade depression is lifting. One test is the decline of unemployment. The Minister of Labour in the House on Thursday evening, incidentally mentioned that by July 15 the number of unemployed had decreased by some 300.000 persons, and the number on short time had fallen by about the same figure.

On June 24, there were unemployed some 2.200.000 persons, whilst a further 800.000 were on systematic short time. Assuming that the improvement continued throughout the month, this would mean that the volume of short time workers had decreased to 200.000, whilst the number of unemployed had fallen to 1.5 million. Even these figures are very bad. The industrial position will not be improved by the latest decision of the Referee that miners now unemployed are not entitled to out-of-work pay, as the cause of their unemployment is to be directly traced back to the strike in which they took part. The result is that many miners, — in some districts, it is alleged, one third of the whole are unemployed and on the verge of complete destitution. Their only resource is the poor-law. This decision may no doubt be good law, but its social effects are bad. What is to happen this winter, when seasonal unemployment always occurs, no one quite knows. The theory of a sudden rapid improvement sufficient to absorb the great mass of unemployed, never had much body in it, and the rise in food prices is going to make things worse, though it may lead to old stocks being cleared off at profits which were never expected a few weeks ago.

AANTEKENINGEN.

*De recente economische ontwikkeling van Zuid-Amerika.*¹⁾ — Zuid-Amerika had in 1920 ernstig te lijden van de algemeene daling der grondstoffenprijzen en van de afgenomen vraag naar deze materialen. Elk der Zuidamerikaansche landen is n.l. grootendeels afhankelijk van de productie van een klein aantal goederen, tot de productie waarvan het zich bijzonder leent. Deze landen verkeeren in een stadium van economische ontwikkeling en hangen af van den import van vreemd kapitaal voor den

¹⁾ Otleend aan het Federal Reserve Bulletin.

groei der binnenlandsche industrie en van een export-surplus, om interest en aflossing der aldus opgenomen bedragen te kunnen voldoen.

Een gunstige handelsbalans is daarom voor deze landen van groot belang. Toen de oorlog uitbrak hield het binnenstromen van vreemd kapitaal op en de Zuid-Amerikaansche landen waren verplicht hun economisch leven aan de nieuwe omstandigheden aan te passen. Dit proces werd vergemakkelijkt, doordat de vraag naar hun hoofdproducten, nadat de eerste schok van den oorlog voorbij was, van een ongekenen omvang werd en de prijzen, die van koffie uitgezonderd, hoog waren. Dientengevolge vertoonden deze landen groote exportoverschotten en werd het hun mogelijk, stappen te doen in de richting van het opbouwen van meer uiteenlopende industrieën en moderne belastingstelsels. Gedurende het afgelopen jaar werd deze ontwikkeling echter sterk geremd.

De volgende dalingen vonden plaats in de prijzen der voornaamste exportproducten van Argentinië. Tarwe viel van \$ 2.975 per bushel in Mei 1920 tot \$ 1.6798 in Maart 1921, wol van een maximum van \$ 1.2634 per lb. in October 1919 tot \$ 0.5273 in Maart 1921. Voor Brazilië is het verloop dienovereenkomstig. Koffie bereikte haar hoogtepunt van \$ 0.2303 in Juli 1919 en haar minimum in Maart 1921, n.l. \$ 0.0639. Rubber viel van \$ 0.525 in Januari 1919 op \$ 0.1681 in Februari 1921. Wat Chili betreft, de maximumprijs voor salpeter was \$ 4.45 gedurende de eerste drie maanden van 1919, terwijl de prijs in Maart 1921 \$ 2.60 was.

Niet slechts daalden de prijzen aanzienlijk, doch het werd moeilijk, de goederen af te zetten, tot welken prijs dan ook. De koopkracht van Europa was verminderd en in vele gevallen werden goederen, die vroeger naar Europa werden geëxporteerd, naar de Vereenigde Staten uitgevoerd, waar een groote opeenhooping van grondstoffen en dientengevolge een demoralisatie van de markt ontstond.

Het verloop van de handelsbeweging der A. B. C. republieken blijkt uit nevenstaand staatje.

De dollar, die in Februari 1920 slechts 1.06 pesos waard was, steeg tot 1.305 pesos in Maart 1921 (pariteit 1.3065 pesos). In den aanvang van 1920 had de Argentijnsche regeering een creditsaldo van ongeveer 79 miljoen pesos bij de Federal Reserve Banks, dat ontstaan was gedurende den oorlog, toen een goudembargo export van het gele metaal uit de Vereenigde Staten verhinderde. Gedurende geruimen tijd was dit saldo voldoende, om de Argentijnsche verplichtingen in de V. S. na te komen. Toen het fonds evenwel uitgeput was, begon de peso in N. York snel te dalen en de dollar in Buenos Aires steeg dienovereenkomstig. Terwijl het fonds nog bestond, was de dollar ook reeds gestegen, doch zeer weinig, n.l. van 1.018 tot 1.038 pesos gedurende de eerste vijf maanden van 1920. 31 October was het goudfonds uitgeput. Daarop volgde een snelle stijging van den dollar. Tezelfder tijd daalde de goudvoorraad der banken te Buenos Aires van \$ 114.014.000 tot 46.179.000, terwijl het goud in de Caja de Conversion dienovereenkomstig steeg van \$ 399.421.000 tot 466.477.000. Argentijnsche importeurs n.l., die betalingen in New York te verrichten hadden, stortten het bedrag hunner schuld in goud bij de Conversiekas en kregen daartegen beschikking over een gelijk bedrag aan goud te New York.

Tengevolge van de ongunstige handelsbalans steeg de dollar in Brazilië van 3.637 milreis in Januari 1920 tot 6,9 milreis in Maart 1921. In Chili steeg de dollar van 4.63½ pesos in April 1920 tot 7.53½ pesos in December van hetzelfde jaar. De toestand is in Chili zeer eigenaardig. Er is een groote goudreserve waartegen de circuleerende bankbiljetten ingewisseld kunnen worden, maar de datum voor deze inwisseling is telkens weer uitgesteld, zoodat het papiergeld feitelijk oninwisselbaar is en de waarde van het ruilmiddel dus onderhevig aan hevige fluctuaties, die tot 2

Totale Import en Export van Argentinië, Brazilië en Chili voor de jaren 1913—1920.

	Argentinië			Brazilië			Chili		
	Import	Export	Export-saldo	Import	Export	Export-saldo	Import	Export	Export-saldo
	In duizenden goudpesos			In duizenden milreis papier			In duizenden goudpesos		
1913	496.227	519.156	22.922	1.007.495	972.731	- 34.764	329.518	396.310	66.792
1914	322.530	403.132	80.602	561.853	750.980	189.127	269.757	299.675	29.918
1915	305.489	582.179	276.690	582.996	1.022.634	439.633	153.212	327.479	174.267
1916	366.131	573.000	206.869	810.759	1.136.888	326.129	222.521	513.585	291.064
1917	380.321	550.170	169.849	837.738	1.192.175	354.437	355.077	712.289	357.212
1918	500.603	801.466	300.863	989.405	1.137.100	147.695	436.074	799.625	363.551
1919	655.772	1.030.965	375.193	1.334.258	2.178.719	844.461	401.324	316.977	- 84.347
1920	854.100	1.006.800	152.700	2.078.046	1.752.247	-325.799	350.000	765.000	415.000
Januari	84.600	90.600	26.000	89.338	167.706	78.368			
Februari	53.400	96.590	43.100	118.087	145.353	27.266			
Maart	73.200	121.100	47.900	101.671	191.703	90.032			
April	73.500	109.700	36.200	114.550	157.615	43.065			
Mei	63.600	99.000	35.400	162.963	146.978	- 15.985			
Juni	72.200	82.100	9.900	141.733	146.468	4.735			
Juli	80.900	100.500	19.600	173.815	121.673	- 52.142			
Augustus	77.000	78.400	1.400	220.408	133.679	- 86.729			
September	88.100	56.900	-31.200	223.746	140.173	- 83.573			
October	67.000	63.600	- 3.400	273.497	149.051	-124.446			
November	70.400	48.600	-21.800	227.214	136.515	- 90.699			
December	70.200	59.800	-10.400	231.024	115.333	-115.691			

à 3 pCt. van den eenen dag op den anderen beloopt en van 5 tot 15 pCt. gedurende een maand. Deze fluctuaties geven aanleiding tot een uitgebreide speculatie, die op haar beurt weer werkt in de richting van een verslechtering der koersen. Voor de depressie begon, waren de vooruitzichten voor de salpeter-nijverheid zeer hoopvol. Met de waarschijnlijkheid werd gerekend, dat speciaal Europa na vijf jaren van verminderde voedselproductie groote hoeveelheden kunstmest zou noodig hebben. Groote hoeveelheden werden op termijn verkocht en de beste autoriteiten op het gebied der salpeterproductie pleitten voor uitbreiding hiervan. In Augustus echter zette de reactie in, voornamelijk tengevolge van de steeds grootere moeilijkheden voor de Europeesche landen, hun importen te betalen. De in 1919 ingezette daling in de vraag naar salpeter, als gevolg van het ophouden van de vraag voor oorlogsdoeleinden, tezamen met de ontwikkeling van de ammoniakproductie uit de lucht in Duitsland, ging in 1920 voort een deprimeerenden invloed op den salpeterhandel uit te oefenen. De prijs daalde beneden de limiet, waarop de Nitrate Association nog wenschte te verkoopen, de productie werd ingepenkt, groote werkloosheid ontstond en tegen het einde des jaars bevond het land zich in een ernstige financieele crisis.

De toestand werd nog verergerd, doordat van de in het voorjaar, vooral in de Vereenigde Staten, geplaatste orders vele eerst in het najaar uitgevoerd werden. Dit leidde tot annuleering, opeenhooping van voorraden in de havens van Zuid-Amerika en financieele moeilijkheden. Veel werd over moratoria gediscussieerd, doch in Argentinië, Chili, noch Brazilië werd een moratorium uitgevaardigd.

Ten einde den export aan te moedigen werden uitvoerbelemmeringen weggenomen, welke ingesteld waren, toen buitensporige export van grondstoffen leidde tot een ongehoorde prijsstijging op de binnenlandsche markten. Verder verleenden verschillende landen credieten aan Europeesche staten, om den export te bevorderen. Aldus werd aan Italië een crediet van 100 miljoen pesos verleend door Argentinië, terwijl België een crediet van 25 miljoen pesos door Brazilië en een evengroot door Chili verleend werd. De credieten moesten aangewend worden voor aankopen in de crediteurlanden.

Anderzijds verkregen sommige Zuid-Amerikaansche landen credieten ter verbetering van den wisselkoers. De staat Sao Paulo gaf een leening van £ 5 miljoen uit, waarvan £ 2 miljoen werd geplaatst in New York, een even groot bedrag in Londen en de rest in Neder-

land. De te Londen geplaatste obligaties hebben een looptijd van 30 jaar, de andere van 15 jaar. De dienst der leening wordt verzekerd door een speciale surtaxe op koffie, geogst in of geëxporteerd uit den staat Sao Paulo. Een leening van \$ 24.000.000 werd in Februari te New York door Chili geplaatst. Een Argentijnsche leening van \$ 50.000.000, welke den vorigen herfst te New York verviel, kon niet op voldoende gunstige voorwaarden vernieuwd worden. Een regeling werd toen getroffen, waarbij Engeland het bedrag afbetaalde en voor de tegenwaarde gecrediteerd werd à conto van zijn leening van 100 miljoen pesos, aangegaan in 1918 en vervallende op 15 Januari 1921. Deze Britsche leening is sindsdien geheel afgelost.

Aan pogingen, om de situatie te verbeteren, heeft het niet ontbroken. In Argentinië werd de oprichting eener centrale bank aanbevolen. Hierbij is het echter gebleven.

Hevig werd verder gediscussieerd over de kwestie van het al dan niet vrijgeven van het in de Conversiekas aanwezige goud. De voorstanders waren van meening, dat de wisselkoers er door zou verbeteren en dat de goudstroom zou ophouden, zoodra de koers meer normaal zou zijn, terwijl bij een gouduitvoer-verbod de peso disagio zou blijven doen. De Argentijnsche autoriteiten vreesden echter, dat goudexport zou uitloopen op een complete uitputting der goudreserve en een dientengevolge nog ernstiger depreciatie van het ruilmiddel. Zij voerden aan, dat zoo lang de export naar Europa op crediet geschiedde, Argentinië niet in staat was, zijn creditsaldi in Europa te gebruiken, zoodat de ongunstige handelsbalans ten opzichte van de Vereenigde Staten een ernstigen aanval op den goudvoorraad ten gevolge zou hebben.

Ernesto Tornquist, de leidende particuliere bankier van Argentinië, onderwierp eenigen tijd geleden den toestand aan een beschouwing en stelde eenige geneesmiddelen voor. Hij gelooft, dat het financieele systeem van Argentinië evenzeer als de algemeene wereldtoestand verantwoordelijk is voor de heerschende depressie. Hij gaf in overweging, dat de Banco de la Nacion haar rentevergoeding voor termijndeposito's zal verlagen, haar werkzaamheden op het gebied der buitenlandsche wissels zal verminderen en haar disconto-zaken zal reorganiseeren in den geest van de Federal Reserve Banks in de Vereenigde Staten. Verder beveelt hij de oprichting van een centrale bank aan en de geleidelijke omzetting van de Banco de la Nacion in een bank voor landbouw en veeteelt, teneinde lange credieten aan deze indus-

trieën te geven. Ook zou hij wenschen, dat de Regeering leeningen aan buitenlanders vorstreckte, die nationale producten zooals, wol, huiden, vleesch en gramen koopen. Hij bevoelt ook aan het onttrekken van goud aan de Conversie-Kas tot een beperkte hoeveelheid, van te voren vast te stellen en den export hiervan en dit geëxporteerde goud aan te wenden voor het betalen van rente en aflossing van de buitenlandsche schuld en voor het saldeeren van ongunstige handelsbalansen.

Als een andere maatregel tot verbetering stelt hij voor, dat de Banco de la Nacion zich met herdisconting zal gaan bezighouden, speciaal voor seizoen-behoefden. Tenzij zulke maatregelen genomen worden vreest hij, dat Argentinië den vooruitgang op commercieel gebied, welke gedurende de afgelopen vijf jaren heeft plaats gevonden, weer zal imboeten.

In Brazilië werd een wetsontwerp tot instelling van een Centrale Bank ingediend en bij decreet werd middellertijl een afdeling van de Bank van Brazilië opgericht, met de bevoegdheid, handelswissels te herdisconting en papieren staatsgeld hiertegen uit te geven. De hoofdzaken van het decreet zijn de volgende. De nieuwe afdeling staat onder leiding van een directeur, benoemd door den president van de Republiek. Het maximum opereerend kapitaal zal 100.000.000 milreis zijn. De afdeling zal wissels disconting in Braziliaansche munt getrokken en gegarandeerd door ten minste twee banken, die gunstig bekend staan. De Bank, die met deze afdeling zaken wil doen, moet bij haar geregistreerd zijn en voor deze registratie is een minimum gestort kapitaal van 5.000.000 Milreis vereischt. De periode gedurende welke een wissel in herdisconto wordt genomen is maximaal 4 maanden. Brazilië heeft ook een regeeringscontrôle op buitenlandsche wissels ingesteld, door alle banken aan voorschriften en toezicht te onderwerpen, ten einde speculatie in vreemde valuta tegen te gaan. Bovendien is de Regeering gemachtigd een speciaal fonds te Londen en te New York in te stellen, waarvan het 50.000.000 Milreis mag aanwenden voor het koopen van wissels ten einde den legitimen handel te steunen en de wisselkoersen te stabiliseeren.

In Chili zijn nog geen definitieve maatregelen getroffen. De salpeterproducenten hebben hun organisatie versterkt, zoodat zij nu ongeveer 98 pCt. van de industrie controleeren en in een positie zijn te weigeren te verkoopen tegen prijzen beneden die, welke zij als winstgevend beschouwen. Practisch geen verkoopen hebben plaats gehad in het voorjaar van 1921. Men is echter van oordeel, dat het ruime gebruik van salpeter voor landbouw-doeleinden in Amerika en een stijging van den Duitschen wisselkoers, de salpetermarkt verbeteren zal, daar onder normale omstandigheden de verkoopprijs van natuurlijke salpeter in Duitschland waarschijnlijk lager zal zijn, dan de productiekosten van kunstmatige salpeter.

De Zuidafrikaansche mijnbouw in 1920. — Het dezer dagen verschenen Jaarverslag over 1920 van de Nederlandsche Kamer van Koophandel en Monsterkamers in Zuid-Afrika, bevat een beschouwing over den invloed van de crisis op het economisch leven aldaar. Het volgende is er ten aanzien van de diverse takken van mijnbouw aan ontleend:

Ernstig in hare gevolgen laat zich ook de crisis in den diamanthandel voor de Unie aanzien. Bij de wereldproductie van het kostbaar mineraal sterk betrokken — in 1920 heeft de opbrengst aan diamanten in de Unie 2.551.665 karaat, waarde £ 14.762.956, bedragen — ondervindt zij in hevige mate den terugslag van de markt. De mijnen zijn deels tijdelijk stop gezet en werken deels met ingekrompen personeel, terwijl op de alluviale diamantvelden armoede en gebrek onder de onbemiddelden met den dag toenemen. Als onvermijdelijk gevolg van een en ander is het aantal werklozen met eenige duizenden vermeerderd. Verder is het duidelijk, dat de aanzienlijke daling van alle diamantmijn-aandeelen

aan de financieele positie van de bevolking als een geheel nadeel toegebracht heeft.

Hoezeer de oorlog en de gevolgen daarvan ook overigens den natuurlijke gang van zaken in Zuid-Afrika verstoord hebben, blijkt verder uit den aanzienlijk vermeerderden invoer van levensmiddelen in 1920, welke, vergeleken met dien in 1919, verdrievoudigde. Ongetwijfeld moet dat voor een groot deel toegeschreven worden aan de droogte, welke in het laatst van 1919 en het begin van 1920 heerschte, maar ook is de oorzaak geweest, dat het land te veel uitgevoerd had onder de verlokking van hooge verkoopsprijzen.

Bij alle reeds genoemde ongunstige omstandigheden komt deze, dat tengevolge van de thans toenemende invoeren en de lagere prijzen van nagenoeg alle ingevoerde goederen de douane-ontvangsten van de Unie niet onbelangrijk lager zullen worden. Daarin zal moeten worden voorzien door belastingverhoging, hetzij langs directen, hetzij langs indirecten weg. Men zie echter niet over het hoofd, dat tengevolge van de algemeene prijsverlaging ook de levenskosten verminderen en dus belastingverhoging minder drukkend is. In elk geval verkeert de Unie, vergeleken met verscheidene andere landen, die direct of zijdelings tengevolge van den oorlog onder zware lasten gebukt gaan, op het punt van belastingdruk nog steeds in eene bevoorrechte positie.

In tijden van tegenslag ontstaat er in het algemeen eene neiging tot donkere inzichten, welke niet altijd ten volle te rechtvaardigen zijn. Het valt ook nu te constateeren ter zake van de goudindustrie in Zuid-Afrika. De tijdens den oorlog steeds stijgende prijzen van mijnmaterialen, levensmiddelen en loonen hadden, direct en indirect, tengevolge, dat een aantal goudmijnen voor het feit kwam te staan, dat het slechts met verlies of met eene kleine en afnemende winst het werk zoude kunnen voortzetten. De toestand gaf aanleiding tot de benoeming, in Juni 1919, van eene regeeringsoommissie, welke de positie van de 21 mijnen, bij het geval betrokken, onderzoekt.¹⁾ Blijkens rapport, door de commissie uitgebracht, zouden bedoelde mijnen voor het meerendeel onder de voor den oorlog heerschende voorwaarden met eene kleine winst hebben kunnen werken. De productiekosten waren echter gemiddeld 17/5 per ton gestampte erts in 1914 tot 22/9 in het eerste kwartaal van 1919 gestegen, terwijl de prijs van het voortgebrachte goud stationnair was gebleven en de kosten aan vracht, assurantie, enz. bij de verzending van het goud naar Londen hooger waren geworden. Bovendien werd krachtens overeenkomst het goud aan de „Bank of England” geleverd tegen den in 1914 geldenden prijs en verrekend in Ponden Sterling, niettegenstaande de waarde van het Engelsche geld in vergelijking met de goudwaarde gedeprimeerd was. Eerst in het midden van 1919 werd overeengekomen, dat de opbrengst der goudmijnen te Londen in open markt verkocht zou worden, waardoor de hoogst mogelijke prijs kon worden verkregen. Alnu werd de positie van de „low grade mines” gunstiger en gestadig verbeterde zij nog, al naar de goudprijs steeg — in het begin van Februari 1920 zelfs tot 127/6 per ons fijn, gelijk men zich herinnert. Nu zou de sedert ingetreden daling van den goudprijs ten slotte tengevolge kunnen hebben, dat verdere exploitatie van een aantal der bedoelde mijnen, waarvan vooral de Knight Central, Geldenhuis Deep, East Rand Proprietary Mines, Aurora West, Luipaardsvlei en Roodepoort United zeer zwak staan, opgegeven zou moeten worden. Echter rijst de vraag, of de daling van de prijzen van nagenoeg alle materialen en levensmiddelen, welke de laatste jaren druk uitgeoefend hebben op de productiekosten der goudmijnen, tezamen met ongetwijfeld te verwachten nieuwe loonregelingen, niet zullen blijken voor een groot deel op te wegen tegen de daling van den goudprijs. Het staat nog te bezien, of de sluiting van mijnen zich niet zal behoeven te bepalen tot slechts enkele, welke bovendien nagenoeg uitgewerkt waren.

Het aandeel der 21 mijnen, waarover het rapport der commissie loopt, in de jaarlijksche goudopbrengst van de Unie is in een rond cijfer £ 12.300.000, dus ongeveer een derde van de totale jaarlijksche opbrengst aan goud in Transvaal (in 1920 heeft de opbrengst eene waarde belooopen van £ 34.654.922). In het ernstigste geval zou dus eene zeer aanzienlijke bron van inkomsten aan de Unie ontvallen, maar zelfs dan nog zou er met kalmte geoordeeld dienen te worden. Er zij aan herinnerd, dat de goudindustrie reeds sinds vele jaren opgehouden heeft de voornaamste bron van inkomsten van de Unie te zijn. Zij is ver overvleugeld door de landelijke en de aan deze verwante bedrijven, welke productiviteit aan de buitenwereld voldoende gebleken is uit de, zij het dan wel eenigszins overdreven uitvoeren tijdens den oorlog en nog geruimen tijd daarna.

¹⁾ [Zie pag. 784, jaargang 1920. — Red.]

Inderdaad kan, volgens eene der jongste ramingen, n.l. die van Senator White, de jaarlijksche opbrengst van landbouw en veeteelt en aanverwante industrieën (zuivelbereiding, ham- en spekrookerij en de productie van zeep en vet op boerderijen) in de Unie geacht worden eene waarde van meer dan £ 100.000.000 bedragen. Op grond van door hem gepubliceerde cijfers meent hij, dat het duidelijk is, dat de genoemde takken van bedrijf, ofschoon zij zich reeds gedurende de laatste vijftien jaren sterk uitgebreid hebben, zich nog tot eene niet te schatten hoogte kunnen ontwikkelen.

Verder zie men niet over het hoofd, dat het bezit der Unie aan delfstoffen niet beperkt is tot het goud. Het is te verwachten, dat de opbrengst van alle andere mineralen dan goud binnen niet te langen tijd die van genoemd edel metaal op zijde zal streven, waarschijnlijk overtreffen. Grof gesteld, is de verhouding tusschen de opbrengst aan goud en die aan andere mineralen in de Unie op het oogenblik ongeveer 60 percent tegen 40 percent.

Vooraf de ontginning van de steenkoolmijnen maakt' voortdurend vordering.¹⁾ In het jaar 1909, toen de Unie tot stand is gekomen, was de opbrengst 6.272.165 ton. In 1919 was zij 10.266.135 ton en sedert is de opbrengst nog met ongeveer 3.000.000 gestegen. Bij dalende kolenprijzen is het niet waarschijnlijk, dat de Unie de levering aan landen in Europa, waarheen zij in 1920 voor het eerst op eenigszins belangrijke schaal kolen exporteerde, zal kunnen voortzetten, maar er zij aan herinnerd, dat voor haar nog andere afzetgebieden openliggen. Zoo hadden in het jaar 1 April 1919—31 Maart 1920 de volgende uitvoeren van steenkool uit Durban plaats: 65.283 ton naar Argentinië, 62.218 ton naar Soedan, 45.165 ton naar Ceylon, 39.516 ton naar Dhjibouti, 39.919 ton naar het Maleische Schiereiland, 32.760 ton naar Aden, 29.352 ton naar Bombay en Calcutta, 28.805 ton naar West-Afrikaansche havens en 44.441 ton naar Madagascar, Mauritius en Réunion.

Ook de levering van bunkerolen is aanzienlijk toegenomen en zoo wordt meer en meer bewezen van welke onschatbare waarde genoemde delfstof is, niet alleen voor het verkeer in de Unie, maar ook voor de ontwikkeling van hare verschillende takken van nijverheid, de scheepvaartbeweging in hare havens en haren uitvoerhandel.

Wie met aandacht den loop van zaken volgt, moet het de laatste jaren telkens opgevallen zijn, hoezeer niet alleen het buitenlandsch kapitaal, maar ook het binnenlandsch zich steeds meer interesseert voor ondernemingen in de Unie. Minerale ondernemingen en die op het gebied van de fabrieksnijverheid bekleeden daaronder eene voorname plaats; het blijkt uit de tegenwoordig ook in Nederland geregeld gepubliceerde bijzonderheden betreffende nieuw geregistreerde maatschappijen in de Unie. Geleerd door opgedane ondervinding, zorgt men over het geheel voor eene betere voorbereiding en eene degelijker uitvoering van ontworpen plannen dan voorheen. Wat de betekenis van den ondernemingsgeest betreft, is op grond van officieele cijfers aan te nemen, dat de laatste jaren alleen voor zoover nieuwe maatschappijen aangaat, jaarlijks gemiddeld een bedrag van £ 12 à £ 15.000.000 in de Unie belegd is.

Intusschen, al moet het een sterk verouderd denkbeeld heeten, dat de goudnijverheid eigenlijk de kurk zou zijn, waarop Zuid-Afrika drijft, het is duidelijk, dat die industrie voor het land van groot belang blijft, al zou hare opbrengst dan verminderden. Na tot dusver voor ruim £ 600.000.000 voortgebracht te hebben, zullen, zelfs al zouden alle „low grade mines" afvallen, de goudmijnen in Transvaal, naar wetenschappelijk vastgesteld is, nog voor een bedrag in ponden sterling opleveren dat in de tien cijfers loopt.

De economische toestand van Zwitserland. — Reeds in ons nummer van 31 December 1919 werd er op gewezen, hoe men in Zwitserland onder den hoogen stand van den Zwitserschen Frank tegenover andere valuta's zeer gebukt ging. Dit is daar nog steeds het geval, zooals blijkt uit een overzicht van den economischen toestand van het land, dat in een recent nummer van het „Board of Trade Journal" wordt aangetroffen. Daarin wordt er op gewezen, dat bijkans geen land zoo op de welvaart van zijn bureu is aangewezen als Zwitserland. Vier vijfde van den Zwitserschen invoer zijn industrie-artikelen en een groot deel van de rest bestaat uit toe-bereide levensmiddelen: chocolade, kaas en gecondenseerde melk. De voornaamste exportindustrieën staan

zeer dicht bij de categorie der luxe bedrijven: zijde, borduursels, horloges, bijouterieën enz., die het eerst den invloed der slechte tijden ondervinden. Een vergelijking met onze diamantnijverheid dringt zich hierbij onmiddellijk op. Het zeer voornamste hotelbedrijf en daarmee in verband staande takken van nijverheid voelen ook zeer spoedig de uitwerking van slechte economische toestanden elders. Voegt men daar nu bij den ongunstigen invloed, welke tegenwoordig voor de afnemers der producten van de hierboven genoemde industrieën uit den hoogen stand van het Zwitsersche ruilmiddel voortvloeit, dan baart het geen verwondering, dat de crisis zich hoe langer hoe scherper heeft doen gevoelen, in het bijzonder in de laatst verlopen maanden.

Sinds den winter van 1919/20 heeft de hooge stand van den Zwitserschen Frank een domineerenden invloed op het Zwitsersche economische leven gehad. De gevolgen waren een belemmering van den export en een prikkelen van den import. Deze eerste trad met haar volle scherpte in, toen de wereldprijzen begonnen te dalen, daar in de „boom"periode veel afnemers over de hooge prijzen heenstapten om slechts goederen machtig te kunnen worden. De Zwitsersche invoer had in 1920 een waarde van 4.24 milliard Franken hetgeen 1.84 milliard meer is dan in 1918 en 7.09 millioen meer dan in 1919. De prijsstijging sinds 1918 moet hier echter bij in aanmerking worden genomen. Gedurende de laatste twee kwartalen van 1920, toen de Zwitsersche uitvoer een duidelijke daling vertoonde (820 en 691 millioen Franken, tegen 1069 en 1015 millioen in de overeenkomstige kwartalen van 1919), stegen de invoeren tot 1069 en 1029 millioen Franken, tegen 995 en 1001 millioen gedurende de laatste kwartalen van 1919.¹⁾

Een verder ernstig gevolg van den stand der wisselkoersen was de waardedaling der buitenlandsche beleggingen. Groote bedragen toch waren uitgezet hoofdzakelijk in Duitschland, doch ook in de vroegere Donau-monarchie, Italië, Frankrijk en Rusland. Verscheiden holding-compagnies in Zwitserland gevestigd met grooten Duitschen invloed in hun leiding en uitgebreide activa in Duitschland hebben ook aanzienlijke verliezen geleden, evenals Zwitsersche in Duitschland werkende hypotheekbanken.²⁾ Sommige openbare spaarbanken, in het bijzonder aan de Duitsch-Zwitsersche grens, geraakten ook in groote financieele moeilijkheden tengevolge van de daling van de mark.

Het totale bedrag aan Zwitsersche vorderingen op andere landen (Rusland, Hongarije, Oostenrijk en de Balkan-Staten) voortspruitende uit handelstransacties en thans praktisch niet te realiseren, moet ook een zeer groot bedrag belooopen. Aanzienlijke verliezen zijn verder geleden door Zwitsers, die, grootendeels in 1919, Deutsche Marken kochten. Het bedrag hiervan wordt op vele milliarden Mark geschat.

Wat de hotelindustrie betreft, waarin een kapitaal van 1.2 milliard Franken geïnvesteerd is in pl.m. 3000 hotels, waarin ongeveer 43.000 personen werk vinden, voor den oorlog was bijna een derde der bezoekers Duitschers en ongeveer een zesde Franschen. Het spreekt van zelf, dat deze categorieën thans zoo goed als geheel zijn uitgevallen.

Hoewel het disagio van het pond sterling ten opzichte van de Zwitsersche valuta gering is, heeft het toch ook zijn invloed op het bezoek van Engelschen doen gelden.

Zijn tot dusverre slechts nadeelen van den hoogen stand der Zwitsersche valuta opgesomd, ook niet als grootimporteur van levensmiddelen, van grondstoffen en van talrijke eindproducten heeft Zwitserland voordeel gehad van zijn gunstigen wisselkoers. De voornaamste behoefte aan voedsel moest hoofdzakelijk in Noord- en Zuid-Amerika gedekt worden. De helft van de steenkool kwam uit de Vereenigde Staten en de rest meerdendeels uit landen met speciale exportprijzen.

¹⁾ [Zie pgs. 816 en 842 van den vorigen jaargang. — Red.]

¹⁾ Zie pag. 289 van dezen jaargang.

²⁾ Zie pag. 268 van dezen jaargang.

Ook op ander gebied maakten de importeurs kennis met een systematische differentiatie tusschen binnenlandsche en exportprijzen. De omvang van het nadeel kan eenigermate hieruit blijken, wanneer men er zich rekenschap van geeft, dat in 1913 meer dan de helft der geïmporteerde eindproducten uit Duitschland kwam, (3.53 van de 6.35 millioen Franken). Men klaagde in Zwitserland in de afgelopen jaren ook over de hooge Britsche exportprijzen, die men gemiddeld 30 à 40 percent boven den binnenlandschen prijs in Engeland schatte. Duitschland en andere landen verkochten aan Zwitserland stapelartikelen zooals: ijzer, staal, machinerieën, wollen goederen, gebreide goederen, papier enz. tegen lagere prijzen en in het bijzonder in de tweede helft van het jaar kwamen de Duitschers hun contracten met groote nauwkeurigheid na¹⁾ en stonden lange credieten toe. Er schijnt weinig twijfel te bestaan, zegt het Journal, dat het grootste gedeelte van de prijsverschillen tusschen Britsche en andere leveranciers toegeschreven moet worden aan de veel grootere depreciatie van den Duitschen, Belgischen, Franschen en Tsjecho-Slowakischen wisselkoers, welke den exporteurs in die landen woonachtig in staat stelde beneden den door Engelschen gevraagden prijs aan te bieden en toch nog met winst te verkoopen, dank zij de zeer sterk gedaalde productiekosten in hun landen.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

Sociale Voorzorg. — Amsterdam, Maart 1921.

J. C. van Dam, De moeilijkheden der werkloosheidsverzekering; *Dr. Ir. J. van Hettinga Tromp*, Afwijking van de Wet bij collectief contract; *E. Kupers*, De nieuwe koers in zake de ziekteverzekering.

Idem. — Amsterdam, April 1921:

Mr. M. J. A. Moltzer, Nogmaals de wettelijke verzekering tegen zeeongevallen; *Dr. J. van Bruggen*, Sociale verzekering en loonregeling. (Verzekering van kindergeld); *G. H. Bertrand*, Vrouwenverzorging en voorzorg; *B. H. Sajet*, De instelling van gezondheidsdiensten.

Idem. — Amsterdam, Mei 1921.

Mej. Mr. G. J. Stemberg, De doktersquestie, I; *Dr. Ir. J. van Hettinga Tromp*, De kosten eener verzekering van kindergeld; *J. C. Schröder*, De herziening der Ongevallenwet; *L. Heyermans*, De gezondheidsdiensten.

The American Economic Review. — Cambridge, Mass., Maart 1921.

H. J. Davenport, The post-war outlook; *O. M. W. Sprague*, Discount policy of Federal Reserve Banks; *L. Wolman*, The theory of production; *W. W. Stewart*, An index number of production; *J. R. Commons*, The Webbs' Constitution for the socialist.

De Economist. — 's-Gravenhage, 15 Juni 1921.

Anna Polak, Geen afzonderlijke vrouwenarbeidsbescherming! *W. J. de Langen*, Progressieve inkomstenbelasting en wisselende inkomens; *Mr. W. M. J. van Lutterveld*, Eenige gegevens betreffende 't vlottend kapitaal.

Political Science Quarterly. — New York, Maart 1921.

J. T. Shotwell, Democracy and political morality; *E. Lederer*, Social evolution during war and revolution; *R. L. Buell*, France and the Vatican; *H. J. Carman*, England and the Egyptian problem; *B. Kumar Sarkar*, The Hindu theory of the state; *G. A. Malcolm*, The Malolos constitution; *M. S. Handman*, The sentiment of nationalism.

The quarterly Journal of Economics. — Cambridge, Mass, Mei 1921.

Th. S. Adams, Should the excess profits tax be

¹⁾ Zie pag. 274 van den vorigen jaargang.

repealed? *F. W. Taussig*, Is market price determinate? *L. D. H. Weld*, The meat-packing investigation: a reply; *A. N. Holcombe*, The government of the Fabian socialist commonwealth.

The Economic Journal. — Londen, Juni 1921.

H. F. Howard, The Imperial Bank of India; *H. Strakosch*, The South African Reserve Bank; *J. F. Dulles*, The reparation problem; *L. Darwin*, Population and civilisation; *Prof. A. L. Bowley*, An index of the physical volume of production.

Weltwirtschaftliches Archiv. — Jena, 1 April 1921.

Dr. H. Bächtold, Der einheitliche Zusammenhang der modernen Weltpolitik; *J. H. Jones*, The international financial situation; *Prof. Dr. A. Salz*, Die Mohammedaner in China; *Dr. G. von Below*, Soziologie und Hochschulreform.

Die Bank. — Berlijn, Mei 1921.

A. Lansburgh, Die Umlaufgeschwindigkeit des Geldes II; *W. Zimmermann*, Ausfuhrförderung.

Idem. — Berlijn, Juni 1921.

A. Lansburgh, Kriegsentschädigungen; *Dr. Ph. Weinschenk*, Das Kreditprinzip der Banken.

Finanz-Archiv. — Stuttgart, Berlijn, Jahrg. XXXVIII, Bnd. 1, 1921.

Dr. G. Wilke, Die Entwicklung der Theorie des staatlichen Steuersystems in der deutschen Finanzwissenschaft des 19. Jahrhunderts; *Dr. R. Schilling*, Die Bewertung des Selbstverbrauchs vom Standpunkt der direkten Besteuerung aus (Schluss); *Dr. A. Hartwig*, Realkreditinstitute und Sparkassen in Chile.

Schmollers Jahrbuch. — München, Leipzig, 45ste Jahrg. 1stes Heft, 1921.

R. Kjellén, Die Koalitionspolitik im Zeitalter 1871—1914; *G. Roffenstein*, Das soziologische Problem der Gleichheit; *A. v. d. Leyen*, Die Eisenbahnpolitik der Vereinigten Staaten von Amerika bis zum Ende des Weltkrieges; *W. Lotz*, Die Brüsseler internationale Finanzkonferenz von 1920. II; *Gestaldio*, Die Sozialisierung des Kohlenbergbaues; *H. F. Crohm-Wolfgang*, Die baltischen Randstaaten und ihre handelspolitische Bedeutung; *G. von Below*, Die wirtschaftliche Auffassung W. Sombarts.

De Indische Gids. — Amsterdam, Juli 1921.

F. Treffers, Gouverneur-Generaal of legercommandant? *Prof. Ant. te Wechel*, De dalende lijn bij het boschwezen in N. I.; *W. Ruinen*, Sagopalmen en hunne beteekenis voor de Molukken (slot); *P. J. van Houten*, Nieuw-Guinea en Java.

Journal des Economistes. — Parijs, 15 Juni 1921.

Yves-Guyot, Les dépenses recouvrables et les Accords de Londres; *W. M. J. Williams*, Le budget du Royaume-Uni pour 1921—1922; *G. B. Hurst*, Le retour à l'école de Manchester; *A. Raffalovich*, La dette publique des Etats-Unis de 1789 à 1861; *X. X.*, Rivières canalisées et canaux; *J. Lefort*, Revue de l'Académie des Sciences morales et politiques (du 16 février au 15 mai 1921); *J. L. S.*, Le crédit industriel et commercial; *Takashi Hara*, Les problèmes du Japon et les solutions qui en sont proposées; *G. de Nouvion*, La situation économique et financière du Japon en 1920; *A. R.*, Quelques erreurs et tromperies de la science médicale moderne; *B. L. L. E.*, La ligue du libre-échange (juin 1921).

Sociale Voorzorg. — Amsterdam, Juni 1921.

Mej. Mr. G. J. Stemberg, De doktersquestie (slot); *Dr. Ir. J. van Hettinga Tromp*, Nog even de verzekering van kindergeld; *W. F. Detiger*, Monopolistische overheidszorg op het gebied der arbeidsmarkt.

Political Science Quarterly. — New York, Juni 1921.

F. M. Russell, The Saar Basin governing commis-

sion; *W. T. Morgan*, The ministerial revolution of 1710 in England; *W. L. Miller*, Government aid in foreign trade; *I. J. Cox*, The Mexican problem: self-help or intervention; *A. Berglund*, The ferroalloy industries and tariff legislation; *W. R. Smith*, British imperial federation; *D. S. Muzzey*, Mr. Well's Utopian pessimism.

The American Economic Review. — Princeton, N. J., Juni 1921.

A. C. Miller, Federal Reserve policy; *J. E. Boyle*, Marketing of agricultural products; *F. E. Clark*, Criteria of marketing efficiency; *A. Hobson*, Farmers' co-operative associations; *H. B. Price*, Grain standardization; *B. H. Hibbard*, Stabilization of prices; *Th. M. Ave-Lallemant*, The collective labor contract; *H. Feis*, The industrial situation in Great Britain from the armistice to the beginning of 1921.

The Journal of political Economy. — Chicago, Januari 1921.

H. B. Drury, The labor policy of the Shipping Board; *E. B. Biggar*, The Ontario power commission: its origin and development; *H. L. Reed*, The work of the Federal Reserve Board.

Idem. — Chicago, Februari 1921.

P. H. Douglas, Shop committees: Substitute for, or supplement to, trades-Unions? *J. G. Thompson*, Mobility of the factors of production as affecting variation in their proportional relation to each other in farm organization; *O. C. Lockhart*, The development of interbank borrowing in the national system, 1869—1914.

Idem. — Chicago, Maart 1921.

L. D. White, The origin of utility commissions in Massachusetts; *C. R. Noyes*, „The stabilizing of the dollar”; *G. R. Davies*, The quantity theory and recent statistical studies; *O. C. Lockhart*, The development of interbank borrowing in the national system, 1869—1914. II.

Idem. — Chicago, April 1921.

A. C. Kelley, Federal taxation of income from the production of minerals; *G. E. Putnam*, Joint cost in the packing industry; *F. H. Knight*, Cost of production and price over long and short periods.

Idem. — Chicago, Mei 1921.

O. Tead, The problem of graduate training in personnel administration; *H. G. Moulton*, Possibilities of a general-survey course in finance; *Ch. W. Gerstenberg*, Special problems of content and presentation in finance instruction in large schools of commerce; *D. Starch*, Courses in advertising.

The geographical Journal. — Londen, April 1921.

Fred. C. Cornell, The lower reaches of the Orange River; *R. T. Gould*, The history of the chronometer; The Mount Everest expedition: organization and equipment. Members of the expedition and of the committee; *A. H. Sayce*, Sir Richard Francis Burton; *E. C. Abendanon*, An important atlas in the British Museum.

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, 15 Juni 1921.

Prof. Dr. H. Blink, Mesopotamië; *Ir. E. R. J. W. Hondelink*, De Engelsche spoorwegen; Argentinië. zijn economisch-geographische positie en wereldbeschouwing, naar Albert Haas; De landbouw in de Argentijnsche Pampas; Inlandsche en niet-inlandsche nijverheid in Nederlandsch-Indië.

The American Journal of International Law. — New-York, April 1921.

D. Schindler, The administration of justice in the Swiss Federal Court in intercantonal disputes; *P. B. Potter*, The nature of American territorial expansion; *Th. Baty*, Enemy goods and house of trade. Part. I.

ONTVANGEN:

Finlands Exportregister, published by the Export Association of Finland. 1921. Prijs F. Mk. 75.

De nog jeugdige Finsche Exportvereniging — zij werd opgericht in 1920 — heeft bovenstaande publicatie het licht doen zien, uit- en inwendig keurig verzorgd. Zij bevat de gewone rubrieken van dergelijke exportregisters, terwijl event. bij de namen der firma's naar hun advertentie achter in het boek verwezen wordt, waardoor men zich nog wat nader omtrent hun producten kan oriënteren. Wie wil weten, wat Finland produceert, zal dit boek met vrucht opslaan.

Eenigen tijd geleden verscheen bij J. J. Romen en Zonen te Roermond: De Dictatuur van het proletariaat in Hongarije, door Karl Huszar, voor Nederland bewerkt en met toelichtingen voorzien door Mr. H. Schaapveld. „Men kan toegeven”, zegt de schrijver in zijn voorbericht, „dat de grieven der bolchewisten tegen de uitwassen der hedendaagsche kapitalistische maatschappijordering gerechtvaardigd zijn en tegelijkertijd erkennen, dat de geneesmiddelen, door hen aanbevolen, erger zijn dan de kwaal. En dit laatste kan alleen worden aangetoond door hen, die het bolchewisme in de practijk hebben medegeleefd.”

Een uiteenzetting van de practijk van het bolsje. Voor het vervolg zie pag. 683.

MAANDCIJFERS.

ONTVANGSTEN VAN SPOOR- EN TRAMWEGMAATSCHAPPIJEN MAART 1921.

(Ontleend aan „de Ingenieur”.)

Namen der Maatschappijen.	Personenvervoer.	Goederenvervoer.	Totale ontvangsten.	
			Maart 1921.	Maart 1920.
Maatsch. tot Expl. van S.S., N.C.-S., Noord-Brab. Duitse Spoorwegmaatschappij en Holl. IJzeren Spoorwegmaatschappij	f 7.191.006,—	f 8.080.268,—	f 15.547.030,—	f 15.068.578,— ¹⁾
Tramwegmaatschappij „De Meijerij”	—	—	35.287,—	39.282,36
Nederlandsche Tramwegmaatschappij	70.566,19	105.830,63	181.367,02	166.163,56
Rotterdamsche Electriche Tramwegmij.	571.453,78 ^{1/2}	—	571.453,78 ^{1/2}	443.525,46 ^{1/2}
Rotterdamsche Tramwegmaatschappij	100.746,51	72.618,56	173.365,07	145.311,18
Westlandsche Stoomtramwegmaatschappij	33.119,77	10.438,53	49.706,82	37.786,14 ^{1/2}
Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij ..	582.000,—	854.000,—	1.465.000,—	1.043.958,—
Oost-Java Stoomtramwegmaatschappij	—	—	—	—
lijn Modjokerto—Ngoro	—	—	29.900,—	16.400,—
lijn Soerabaja—Krian	—	—	104.700,—	79.600,—
Semarang—Cheribon Stoomtramwegmaatsch.	—	—	582.200,—	395.100,—
Samar.—Joana Stoomtramwegmaatschappij ..	—	—	408.000,—	306.300,—
Serajoedal Stoomtramwegmaatschappij	—	—	—	—
lijn Maos—Bandjarnegara	—	—	72.500,—	52.600,—
lijn Bandjarnegara—Wonosobo	—	—	13.900,—	10.700,—
Madoera Stoomtramwaatschappij	—	—	158.000,—	115.000,—

De ontvangsten der groote maatschappijen, die in „de Ingenieur” ontbreken, zijn aan het „Maandschrift Centr. Bureau Statistiek” ontleend.

¹⁾ Definitieve opgave.

HANDELSBEWEGING OVER DE MAAND JUNI 1921

(volgens de groepen der naamlijst van goederen, opgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

Groepen	Invoer		Uitvoer		Saldo Invoer		Saldo Uitvoer	
	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde
	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden
I Dieren en dierlijke producten	13.845.251	9.848.567	38.730.493	32.808.917	—	—	24.885.242	22.960.350
II Plantaard. voortbrengselen	204.731.934	41.682.991	58.241.417	10.610.606	146.490.517	31.072.385	—	—
III Mineralen, metalen en niet in andere groepen opgenomen fabrik. daarv.	950.206.321	36.794.882	313.785.691	25.944.767	636.420.630	10.850.115	—	—
IV Meel en meelfabrikaten	34.159.476	7.191.921	22.116.039	4.420.285	12.043.437	2.771.636	—	—
V Chemische producten, geneesmiddelen, verfwaren en kleurstoffen	18.755.632	5.144.408	5.375.625	2.856.900	13.380.007	2.287.508	—	—
VI Olie, hars, was, pek, teer en distillatieproducten van teer; fabrikaten van deze stoffen, n. a. g. ..	38.577.093	9.634.778	25.929.323	9.897.191	12.647.770	—	—	262.413
VII Hout en fabrikaten van hout en dergelijke stoffen; meubelen, v. a. s.	103.619.968	10.707.131	4.361.189	1.121.899	99.258.779	9.585.232	—	—
VIII Huiden, vellen, leder, lederwerk en schoenwerk	2.681.686	3.921.918	2.619.355	2.973.342	62.331	948.576	—	—
IX Garen, touw en touwwerk, weefsels en stoffen, kleedoren en modewaren	5.533.021	17.201.713	3.929.538	12.870.031	1.603.483	4.331.682	—	—
X Aardewerk, porselein, pottenbakkerswerk, gebakken steen en andere kunststeen	113.678.454	2.752.870	2.650.655	750.536	111.027.799	2.002.334	—	—
XI Glas	3.024.401	1.101.100	2.627.068	809.744	397.333	291.356	—	—
XII Papier	4.295.261	2.395.312	9.414.567	3.092.094	—	—	5.119.308	696.782
XIII Voedings- en geneesmiddelen, niet genoemd in de groepen I, II, IV en VI	30.165.476	16.953.972	26.959.390	14.576.959	3.206.086	2.377.013	—	—
XIV Rijtuigen, voertuigen, vaartuigen en luchtvaartuigen ..	4.743.093	6.922.170	3.680.714	3.743.579	1.062.379	3.178.591	—	—
XV Andere goederen dan gebracht onder de groepen I tot en met XIV	16.906.879	19.406.759	5.678.360	7.530.415	11.228.519	11.876.344	—	—
Totaal	1.544.923.946	191.660.492	526.099.424	134.007.265	1.018.824.524	57.653.227	—	—
Waarvan Gouden Zilver, al of niet gemunt (opgenomen in groep III)	3.201	3.100.773	34.524	13.191.357	—	—	31.323	10.090.584

OVERZICHT van de waarde van den In- en Uitvoer voor elke maand van het loopende jaar en de drie daaraan voorafgaande jaren, met uitzondering van Munt en Muntmateriaal, in guldens. *)

Maanden	Invoer				Uitvoer			
	1918	1919	1920	1921	1918	1919	1920	1921
Januari	68.009.520	75.073.388	256.207.615	214.136.278	51.437.578	41.321.453	135.932.785	115.985.310
Februari	45.903.517	106.229.028	233.591.043	170.494.270	54.372.261	44.543.205	113.309.645	120.956.498
Maart	48.897.456	148.758.852	187.916.138	213.830.220	47.372.422	52.660.723	68.210.466	107.204.662
April	35.302.563	189.565.086	203.592.812	195.781.602	30.702.241	50.827.142	99.448.337	108.819.697
Mei	35.055.767	257.309.336	298.514.162	168.114.951	35.843.354	96.168.708	170.393.137	93.818.710
Juni	30.330.163	258.183.821	345.402.373	188.559.719	23.040.469	126.270.353	179.478.445	120.815.908
Juli	47.764.858	274.264.390	314.861.366	—	35.046.826	133.623.129	177.114.162	—
Augustus	40.567.746	313.403.619	267.956.122	—	25.501.391	163.771.619	130.018.883	—
September	67.610.188	298.107.886	317.368.670	—	27.641.796	162.131.110	165.965.569	—
October	67.702.922	319.833.079	337.338.332	—	12.704.155	214.577.467	148.140.438	—
November	57.929.799	296.351.809	270.811.334	—	15.278.909	171.171.804	156.557.011	—
December	63.282.114	288.958.920	298.867.123	—	22.268.327	154.241.692	156.922.833	—
Totaal	608.356.613	2.825.739.214	3.332.427.090	1.150.917.040	381.209.729	1.411.308.405	1.701.491.711	667.450.785

*) In de Statistiek over December 1919 zijn de bedragen vermeld met inbegrip van gouden en zilveren munt en muntmateriaal.

wisme is dit boek dus, waarvoor Karl Huszar slechts een inleidend hoofdstuk schreef, terwijl de verdere hoofdstukken door schrijvers, in de diverse onderwerpen thuis, zijn samengesteld. Ten einde het systeem van het bolsjewisme scherper te doen uitkomen heeft de bewerker aan het eind van elk hoofdstuk de theorie toegevoegd, uiteengezet in het werk van Bucharin „Programm der Kommunisten” en in het Programma der Russische Communistische Partij. Daarnaast vermeldt de bewerker hetgeen in de brochures der Nederlandsche Communistische Partij, „De Tribune”, „De Nieuwe Tijd” en „de Nieuwe Amsterdammer” over de behandelde onderwerpen als wenschelijk en zelfs noodzakelijk wordt voorgesteld.

Ongevallenstatistiek betreffende het kalenderjaar 1913 en het kalenderjaar 1914 (tweede gedeelte), samengesteld ter voldoening aan de bepaling van art. 17 der Ongevallenwet; Amsterdam 1921.

EMISSIES IN JULI 1921.

Staatsleeningen	f 75.000.000,—	
zijnde:		
Nederlandsch-Indië f 75.000.000,—		
7 % obl. à 100 %.		
Provinc. en Gemeentelijke leeningen ..	301.800,—	
zijnde:		
Halsteren f 50.000,— 6 1/2 % obl. à 100 %.		
Fijnaart f 95.000,— 6 1/2 % obl. à 100 %.		
Steenwijk f 160.000,— 6 1/2 % obl. à 98 %.		
Industriele Ondernemingen	2.125.000,—	
zijnde:		
N.V. Marchmann & Faassen's Machinefabriek, Ketelmakerij en Scheepsbouwwerf f 125.000,— 7 % obl. à 100 %.		
N.V. Hollandsche Mij. tot het maken van Werken in Gewapend Beton f 2.000.000,— 7 % obl. à 100 %.		
Cultuurondernemingen, Handelsveren. en Handelsvenn.	1.825.000,—	
zijnde:		
N.V. Cultuur Mij. „Panggoongredjo” f 625.000,— aand. à 100 %.		
Cultuur Maatschappij „Tjisampora” f 200.000,— aand. à 100 %.		
N.V. Handelsmaatschappij v/h. F. A. Witlich-Hoek f 500.000,— aand. à 100 %.		
Rotterdam-Tapanoeli Cultuur Mij. f 500.000,— 8 % pref. aand. à 100 %.		
Scheepvaart-Maatschappijen	9.800.000,—	
zijnde:		
Koninklijke Nederl. Stoomboot Mij. f 10.000.000,— 6 1/2 % obl. à 98 %.		
Tabaksondernemingen	1.050.000,—	
zijnde:		
f 300.000,— aand. à 350 %.		
Spoorweg-Maatschappijen	14.700.000,—	
zijnde:		
Hollandsche IJzeren Spoorweg Mij. f 15.000.000,— 6 % obl. à 98 %.		

Totaal .... f 104.801.800,—

Totaal der emissies in Januari ..	f 49.295.330,—
Februari ..	29.964.250,—
Maart	69.463.000,—
April	19.416.000,—
Mei	36.486.931,25
Juni	49.850.500,—
Juli	104.801.800,—
Algemeen Totaal ..	f 359.277.811,25

Bovendien:

f 45.772.000,— 3/m. Schatkistpromessen à f 987,72
 „ 6.450.000,— 6/m. „ „ „ 976,80

terwijl voorts ook hier te lande gelegenheid bestond tot inschrijving op de uitgiften van Deutsch-Niederl. Bank A. G. Mrk. 15.000.000,— aand. à 120 % en Basalt A. G. Linz am Rhein Mrk. 12.500.000,— aand. à 152 1/2 %.

RIJKSPPOSTSPAARBANK.

	JUNI	1919	1920	1921
Inlagen	f 11.551.334	f 10.005.753	f 10.138.993	
Terugbetalingen ..	8.877.602	10.310.437	9.542.191	
Tegedoer der inleggers op ultimo	256.288.803	264.255.748	274.632.863	
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	34.874.900	40.064.650	43.501.600	
Spaarbankboekjes:				
Aantal nieuw uitgegeven	12.893	10.827	9.922	
Aantal geheel afbetaald	7.009	8.458	8.702	
Aantal in omloop op ultimo	1.859.924	1.900.453	1.912.355	

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Mei 1921		Mei 1920	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Ontvangen en betaald:				
in contanten door overschrijving 1).	26394	f 15.999.574	95193	f 11.090.926
Particuliere rekeninghoud.	66566	86.433.033	51574	55.262.976
Saldo te goed part. rek. u. o.	10857 2)	23.039.337	7992 2)	19.559.910
	—	7.752.191	—	8.290.237

1) Inclusieve verrekeningen tusschen gemeentediensten, zijnde plm. f 29.479.308,02 per maand. 2) Aantal.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Juli 1921		Juli 1920	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders	44.361	f 2.399.056.000	37.859	f 1.931.931.000
waarvan door de H.-bank plaatselijk...	21.716	2.052.004.000	14.715	1.517.064.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	1.274	9.729.000	1.563	10.956.000

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned.	{ Disc. Wissels. 4 1/2 1 Juli '15	Zweeds. R.k.sbk 6	6 Juli '21
Bk.	{ Bel. Binn. Eff. 5 1/2 19 Oct. '20	Bk. v. Noorw. . 6 1/2	6 Juli '21
	{ Vrsch. in R.C. 6 1/2 19 Oct. '20	Zwits. Nat. Bk. 4 1/2	11 Apr. '21
Bk. van Engeland	5 1/2 22 Juli '21	Belg. Nat. Bk. 5-5 1/2	19 Mei '21
Duitsche Rijksbk.	5 23 Dec. '14	Bank v. Spanje 6	4 Nov. '20
Bk. van Frankrijk	5 1/2 28 Juli '21	Bank v. Italië 6	20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk.	5 25 Juli '21	F. Res. Bk. N.Y. 5 1/2	20 Juli '21
Nat. Bk. v. Denem.	6 5 Mei '21	Javasche Bank 3 1/2	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
6 Aug. '21	—	3 1/2	4 3/8	4-5/8	—	6-1/2
1-6 „ '21	—	3-1/2	4 1/2-5/8	4-5/8	—	5-6 1/2
25-30 J. '21	—	3-1/4	4 3/8-1/2	4-5/8	—	3-5 1/2
18-23 „ '21	4 1/8-3/8	2 3/4-3	4 3/8-3/8	4-5/8	—	4 1/2-6 1/2
2-7 A. '20	3-1/4	3 1/2-4	6 1/8-3/4	4-5/8	—	6-8 2)
4-8 A. '19	3 1/8-4	4-1/2	3 3/8	4-5/8	—	3 1/2-6
20-24 Juli '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	5 1/2-7 1/2

1) Notering van 5 Aug. 1921. 2) Idem van 6 Aug. 1920.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Voor het pond sterling bestond deze week weder een flinke vraag; heden werd er voor 11,81 afgedaan. Dollars waren aanvankelijk gezocht; doch liepen heden plotseling

op 323¼ terug. Van de francos-deviesen was het Zwitsersche het meest gezocht; slot 54,40. Parijs en Brussel eveneens vast. 25—25,40 en 24,25—24,55. De Marken, die in het midden der week tot 3,94 terugliepen verbeterden tot 4,03½; slot 4.—. Oostenrijksche kronen 35—37—34½. Budapest 82—78½—80. Lei waren nu eens zeer aangeboden, dan weer gezocht, zonder dat er veel werd omgezet (pl.m. 4,15). Praag 4,05—4,15—4,07½. Zweedsche kronen sloten op 67,05. Overigens geven de Skandinavische koersen geen aanleiding tot bijzondere bemerkingen.

Onafgestempelde Oostenrijksche kronenbiljetten verbeterden in koers tot: 0,24. Zeer goed waren ook Braziliaansche milreis (slot ca. 39).

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen	Parijs	Berlijn	Weenen	Brussel	New York
1 Aug. 1921..	11.66	25.02½	4.03	0.36	24.16	3.25¾
2 „ 1921..	11.67½	24.92½	3.95	0.35	24.05	3.27½
3 „ 1921..	11.66½	24.90	3.95½	0.35	23.97½	3.27
4 „ 1921..	11.69½	25.02½	3.98	0.36½	24.01	3.27½
5 „ 1921..	11.74½	25.25	4.03	0.36½	24.25	3.26¾
6 „ 1921..	—	—	—	—	—	—
Laagste d.w. 1)	11.58	24.80	3.94½	0.34	23.90	3.24½
Hoogste „ „ 1)	11.77	25.27½	4.05	0.37	24.30	3.28
29 Juli 1921..	11.58½	24.90	4.—	0.36	24.06	3.24¾
22 „ 1921..	11.41½	24.70	4.14½	0.42	24.07½	3.17¾
Muntpariteit..	12.10½	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48¾

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.

Data	Stock-holm	Kopen-hagen	Chris-tiania	Zwitser-land	Spanje	Batavia
1 Aug. 1921	66.65	49.45	41.90	53.50	41.90	97
2 „ 1921	66.75	49.60	41.60	54.02½	41.80	97
3 „ 1921	66.50	49.75	41.50	53.80	41.75	97
4 „ 1921	66.50	49.95	41.45	54.—	41.70	97
5 „ 1921	66.90	50.25	41.75	54.10	41.80	97
6 „ 1921	—	—	—	—	41.75	97
L'ste d. w. 1)	66.30	49.15	41.40	53.25	41.60	97
H'ste „ „ 1)	66.95	50.20	41.95	54.10	42.—	97
29 Juli 1921	66.40	49.25	41.60	53.35	41.70	97
22 „ 1921	65.35	48.45	41.—	52.30	41.12½	97
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	97

*) Notering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

Termijnnoteringen der Valuta-Kas.

Ecarten tusschen termijnnotering en contanten koers.
(week van 1—5 Augustus 1921.)

	New-York.	Ultimo Aug.	Ultimo Sept.	Ultimo Oct.
Hoogste B Koers	disagio ¾ ct.	disagio 1½ ct.	disagio 2 ct.	disagio 2 ct.
Laagste B „	„ ½ „	„ 1½ „	„ 1½ „	„ 1½ „
Hoogste L „	„ ¾ „	„ ¾ „	„ ¾ „	„ ¾ „
Laagste L „	gelijk	„ ½ „	„ 1 „	„ 1 „

	Londen.	Ultimo Aug.	Ultimo Sept.	Ultimo Oct.
Hoogste B Koers	disagio ⅜ ct.	disagio ½ ct.	disagio ¾ ct.	disagio ¾ ct.
Laagste B „	gelijk	gelijk	gelijk	gelijk
Hoogste L „	agio 1 „	agio 1 „	agio 1 „	agio 1 „
Laagste L „	„ ¼ „	„ ¼ „	„ ¼ „	„ ¼ „

	Parijs.	Ultimo Aug.	Ultimo Sept.	Ultimo Oct.
Hoogste B Koers	disagio 7½ ct.	disagio 10 ct.	disagio 12½ ct.	disagio 12½ ct.
Laagste B „	gelijk	„	„	„
Hoogste L „	agio 2½ „	„	„	„
Laagste L „	gelijk	„	„	„

	België.	Ultimo Aug.	Ultimo Sept.	Ultimo Oct.
Hoogste B Koers	disagio 2½ ct.	disagio 5 ct.	disagio 5 ct.	disagio 5 ct.
Laagste B „	gelijk	gelijk	„	„
Hoogste L „	agio 5 „	agio 7½ „	„	„
Laagste L „	„ 2½ „	gelijk	„	„

	Berlijn.	Ultimo Aug.	Ultimo Sept.	Ultimo Oct.
Hoogste B Koers	disagio 1 ct.	agio 2½ ct.	agio 4½ ct.	agio 4½ ct.
Laagste B „	gelijk	gelijk	„	„
Hoogste L „	agio 3 „	agio 5 „	„	„
Laagste L „	„ 1 „	„ 2 „	„	„

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. p. frs.)	Zicht Berlijn (in ct. p. Mrk.)	Zicht Amsterdam (in cts. p. gld.)
6 Aug. .. 1921	3.60.87	7.77	1.23	30.70
Laagste d. week	3.56.50	7.63	1.21	30.55
Hoogste „ „	3.60.87	7.77	1.23	30.73
30 Juli .. 1921	3.57.12	7.63	1.23	30.76
23 „ .. 1921	3.58.25	7.74	1.28	31.41
Muntpariteit..	4.86.67	5.18¼	95¼	40¼½

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	22 Juli 1921	29 Juli 1921	30 Juli/5 Aug. '21	5 Aug. 1921
Alexandrië..	Piast. p. £	97½/₃₂	97½/₃₂	97½/₃₂	97½/₃₂
*B. Aires 1)	d. p. \$	43½	44½	43½	44
Calcutta	£ p. rup.	1/3½/₃₂	1/3½/₃₂	1/3½/₃₂	1/3½/₃₂
Hongkong ..	id. p. \$	2/9	2/9	2/9	2/10
Lissabon	d. per Mil.	7¼	7½	6	7¼
Madrid	Peset. p. £	27.76	27.85	27.75	28.15
*Montevideo 1	d. per \$	40	41	40	42½
Montreal....	\$ per £	4.03¾	4.01½	3.98	4.04
*R.d.Janeiro..	d. per Mil.	7½/₃₂	7½/₃₂	8½/₃₂	7½/₃₂
Rome	Lires p. £	80.50	85.75	83.00	85.50
Shanghai....	£ p. tael	3/8¾	3/8¾	3/9	3/10½
Singapore ..	id. p. \$	2/3¾/₃₂	2/3¾/₃₂	2/3¾/₃₂	2/4½/₃₂
*Valparaiso..	peso p. £	35.80	36.00	35.50	35.70
Yokohama ..	£ per yen	2/8¼	2/8¾	2/8¼	2/8¾

*Koersen der voorgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert.

NOTEERING VAN ZILVER

	Noteering te Londen	te New York
6 Aug. 1921	38¾	61¾
30 Juli 1921	—	61¾
23 „ 1921	38	60¼
16 „ 1921	37¾	60½
7 Aug. 1920	58¾	95
9 Aug. 1919	58¾	111½
20 Juli 1914	24½/₃₂	54½

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 8 Augustus 1921

Activa.	
Binnenl. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	f 186.953.481,11½ / 25.461.840,55½ / 63.400.651,65½
f 275.815.923,32½	
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—
Idem eigen portef.	f 47.883.467,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—
47.883.467,—	
Beleeningen	f 36.316.812,89½ / 13.312.008,07½ / 80.599.710,94½
Op Effecten	f 128.900.731,91½
Op Goederen en Spec.	1.327.800,—
130.228.531,91½	
Voorschotten a. h. Rijk	12.834.611,16½
Munt en Muntmateriaal	—
Munt, Goud	f 56.237.620,—
Muntmat., Goud	„ 649.730.929,59
f 605.968.549,59	
Munt, Zilver, enz.	„ 10.791.657,13½
Muntmat., Zilver	„ —
616.760.206,72½	
Effecten	—
Bel. v. h. Res.fonds.	f 5.256.094,75
id. van ⅙ v. h. kapit.	„ 3.899.306,87½
9.155.401,62½	
Geb. en Meub. der Bank	„ 3.747.500,—
Diverse rekeningen	„ 17.446.885,06
f 1.118.872.526,81½	
Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	„ 5.386.728,62½
Bankbiljetten in omloop	„ 1.018.176.205,—
Bankassigtiën in omloop	„ 1.453.264,63
Rek.-Cour. } Het Rijk f —	
} Anderen „ 59.513.741,04	
59.513.741,04	
Diverse rekeningen	„ 9.342.587,52
f 1.118.872.526,81½	

NED. BANK 8 Augustus 1921 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo..... f 400.190.938,50 1/2
 Op de basis van 2/5 metaaldekking .... „ 184.362.296,37 1/2
 Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop-
 dan waartoe de Bank gerechtigd is... „ 2.000.954.690,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Mees	Minder
Disconto's	6.559.634,48	
Buitenlandsche wissels..		647.813,—
Beleeningen		28.081.898,66 1/2
Goud		
Zilver		205.686,71 1/2
Bankbiljetten.....		20.411.575,—
Part. Rek.-Crt. saldo's..		3.721.656,24 1/2

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeischbare schulden
8 Aug. 1921.....	605.969	10.792	1.018.176	60.967
1 „ 1921.....	605.969	10.997	1.038.588	65.621
25 Juli 1921.....	605.969	11.169	1.012.790	55.867
18 „ 1921.....	605.969	11.323	1.019.299	55.418
11 „ 1921.....	605.969	11.422	1.027.764	81.280
9 Aug. 1920.....	636.338	15.579	1.027.587	102.687
9 Aug. 1919.....	646.533	5.822	1.004.122	76.992
25 Juli 1914.....	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag, disconto's	Htervan Schatkist- promessen rechtstreeks	Belee- ningen	Beschik- baar Metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
8 Aug. 1921	275.816	138.700	130.229	400.191	57
1 „ 1921	269.266	118.700	158.310	395.383	56
25 Juli 1921	260.225	118.700	131.777	402.655	56
18 „ 1921	262.090	114.700	132.560	401.595	57
11 „ 1921	297.873	128.700	132.803	394.841	56
9 Aug. 1920	88.734	—	313.078	425.067	58
9 Aug. 1919	107.751	52.000	234.038	435.244	60
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 1)	75

1) Op de basis van 2/5 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	1 Augustus 1921	8 Augustus 1921
Aan schatkistpromessen..	f 489.250.000,—	f 491.050.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst ..	„ 118.700.000,—	„ 138.700.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 187.122.000,—	„ 192.509.000,—
Aan zilverbons	„ 40.189.589,75	„ 39.327.460,25

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeischb. schulden
30 Juli 1921.....	227.250		300.000	140.500
23 „ 1921.....	227.000		302.500	128.000
16 „ 1921.....	231.500		308.500	117.000
25 Juni 1921.....	226.457	16.340	310.892	121.852
18 „ 1921.....	224.737	15.806	317.782	133.380
11 „ 1921.....	224.938	15.510	319.042	138.100
4 „ 1921.....	225.090	14.913	312.237	151.348
31 Juli 1920.....	204.722	6.139	334.549	192.162
5 Aug. 1919.....	142.286	4.726	256.933	87.580
25 Juli 1914.....	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Belee- ningen	Diverse reke- ningen 1)	Beschik- baar metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
30 Juli 1921	196.500		***	139.150	52	
23 „ 1921	198.000		***	140.900	53	
16 „ 1921	191.000		***	146.400	54	
25 Juni 1921	33.413	19.895	105.990	23.507	156.678	56
18 „ 1921	35.554	21.509	106.409	35.728	150.720	53
11 „ 1921	39.804	20.522	113.071	35.124	149.424	52
4 „ 1921	38.156	21.039	121.432	34.926	147.679	51
31 Juli 1920	27.902	22.878	165.164	24.020	105.665	40
5 Aug. 1919	11.221	16.883	91.288	22.524	78.384	42
25 Juli 1914	7.259	6.895	47.934	2.228	4.842 2)	44

1) Sluitpost der activa. 2) Op de basis van 2/5 metaaldekking.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Div. reke- ningen 1)
25 Juni 1921 ..	1.113	1.889	1.430	2.074	237
18 „ 1921 ..	1.112	1.990	872	2.076	299
11 „ 1921 ..	1.112	2.057	872	2.069	291
4 „ 1921 ..	1.125	2.159	927	2.074	262
23 April 1921 ..	1.129	2.126	928	2.081	392
16 „ 1921 ..	1.127	2.235	885	2.059	399
26 Juni 1920 ..	1.072	1.900	1.111	1.666	356
5 Juli 1919 ..	933	1.565	953	1.516	405
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
3 Aug. 1921	128.382	128.699	329.220	28.500	293.038
27 Juli 1921	128.370	128.283	325.214	28.500	288.736
20 „ 1921	128.367	127.718	323.966	28.500	287.635
13 „ 1921	128.374	127.956	325.503	28.500	289.097
6 „ 1921	128.369	129.108	325.407	28.500	288.892
29 Juni 1921	128.367	129.006	323.884	28.500	287.750
4 Aug. 1920	123.108	126.489	366.680	28.500	336.481
6 Aug. 1919	88.312	80.128	340.441	28.500	324.327
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re- serve	Dek- kings- perc. 1)
3 Aug. '21	47.597	77.281	16.318	108.710	18.133	14,50
27 Juli '21	43.188	78.001	15.374	106.436	18.557	15,20
20 „ '21	82.718	82.275	16.936	149.286	19.100	11,49
13 „ '21	76.003	77.613	19.665	134.964	18.868	12,20
6 „ '21	63.798	85.102	19.721	129.041	17.711	11,90
29 Juni '21	61.203	85.828	15.297	131.740	17.810	12,10
4 Aug. '20	76.266	74.789	17.462	130.686	15.069	10,20
6 Aug. '19	33.675	80.493	22.935	99.845	26.634	21,70
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 2/5

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposito.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassen- scheine	Circu- latie	Dek- kings- perc. 1)
28 Juli '21	1.105.815	1.091.557	5.397.594	77.890.858	9
21 „ '21	1.105.645	1.091.556	6.344.943	74.997.125	10
14 „ '21	1.102.994	1.091.544	5.511.748	75.352.635	11
7 „ '21	1.102.628	1.091.560	6.677.169	75.839.226	12
30 Juni '21	1.102.768	1.091.563	8.311.208	75.321.095	13
23 „ '21	1.102.163	1.091.564	10.477.006	71.986.713	16
31 Juli '20	1.096.206	1.091.677	17.829.748	55.632.255	34
31 Juli '19	1.129.127	1.109.348	8.824.334	29.268.889	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Ct.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
28 Juli 1921	1.135.529	15.824.156	13.802.200	5.323.700
21 „ 1921	1.470.787	9.928.184	14.673.700	6.273.000
14 „ 1921	1.516.264	14.584.808	14.045.000	5.441.900
7 „ 1921	1.494.519	9.927.014	15.355.300	6.606.800
30 Juni 1921	1.565.406	20.392.708	17.068.000	8.240.900
23 „ 1921	1.662.354	11.112.483	19.179.900	10.403.100
31 Juli 1920	48.427.450	19.834.069	31.279.300	17.831.100
31 Juli 1919	30.680.853	10.362.127	20.851.500	8.802.600
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. ald. Staat
4 Aug. '21	5.521.286	1.948.367	275.535	626.325	25.200.000
28 Juli '21	5.521.076	1.948.367	275.285	632.191	25.100.000
21 „ '21	5.520.888	1.948.367	274.947	633.868	25.000.000
14 „ '21	5.520.736	1.948.367	274.925	637.034	26.200.000
5 Aug. '20	5.589.479	1.978.278	247.980	600.178	25.900.000
7 Aug. '19	5.567.649	1.978.278	298.860	874.118	23.400.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbil-jetten	Rek. Cr. Particulieren	Rek. Cr. Staat
	2.989.636	73.507	2.158.062	37.364.596	2.788.876	36.285
	2.769.361	74.740	2.167.242	36.941.450	3.229.368	22.265
	2.586.578	76.123	2.208.310	37.269.951	2.770.225	31.306
	2.708.782	78.482	2.214.061	37.555.470	2.703.190	23.437
	2.360.513	503.592	1.918.835	38.213.259	3.235.162	56.974
	923.410	741.621	1.272.000	35.258.465	2.855.144	87.041
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.690

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleening van buitenl. vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Cr. partic.
4 Aug. '21	325.178	84.653	480.000	768.724	6.170.097	340.860
28 Juli '21	325.109	84.653	480.000	720.372	6.138.109	317.882
19 „ '21	325.453	84.652	480.000	697.199	6.092.590	381.067
14 „ '21	327.176	84.653	480.000	728.590	6.126.750	398.082
5 Aug. '20	356.974	84.653	480.000	721.883	5.464.632	1.571.854

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitenl.		
13 Juli '21	2.492.544	1.737.955	—	155.050	2.603.833
6 „ '21	2.477.806	1.735.703	—	153.405	2.671.916
29 Juni '21	2.461.931	1.730.795	—	163.527	2.634.475
22 „ '21	2.450.488	1.734.175	—	169.517	2.639.319
16 Juli '20	1.971.421	1.297.218	111.531	147.626	3.135.893
18 Juli '19	2.112.100	1.247.100	—	65.381	2.512.048

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dekkings-perc. 1)	Percent. Gouddekking circul. 2)
13 Juli '21	1.729.115	1.693.991	102.090	61,6	78,9
6 „ '21	1.832.499	1.713.152	102.108	60,0	76,0
29 Juni '21	1.803.165	1.685.788	102.184	60,8	77,3
22 „ '21	1.793.451	1.697.247	102.177	60,4	76,8
16 Juli '20	2.846.619	2.577.495	94.730	43,9	48,7
18 Juli '19	2.200.428	2.626.690	82.958	49,6	62,0

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. 2) Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
6 Juli '21	816	11.809.327	1.251.237	13.275.884	2.920.580
29 Juni '21	817	11.873.241	1.241.465	13.366.894	2.933.118
22 „ '21	817	11.863.069	1.254.660	13.371.133	2.919.332
15 „ '21	817	11.877.921	1.442.890	13.737.497	2.942.901
9 Juli '20	814	16.904.770	1.402.700	14.204.512	2.698.969
11 Juli '19	770	14.501.916	1.335.020	12.925.462	1.763.394

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 8 Aug. 1921.

Het wordt den schrijver van een overzicht der internationale en inheemsche beurzen waarlijk niet gemakkelijk gemaakt, wekelijks een artikel samen te stellen, dat klaar en beknop de voornaamste gebeurtenissen op de diverse markten in het licht stelt. Eenvoudig omdat er van „gebeurtenissen”, hoeveel te minder van „voornamen gebeurtenissen”, ook maar in het minst te gewagen valt. „Les semaines se suivent et se ressemblent” zou men hier met een kleine variant op een bekende spreekwijze uitnemend kunnen toepassen. Eenerzijds is een voortdurende en nerveuze levendigheid op te merken, anderzijds is de handel zóó gering, dat er feitelijk van het houden van een beurs geen sprake meer is.

Het laatste is speciaal het geval te Parijs. Nu de politieke besprekingen, mede onder den invloed van de vacatie-periode, tot stilstand zijn gekomen en de financieele verhoudingen in de laatste weken ongewijzigd zijn gebleven, heeft ten minste de helft van de Parijsche beurs-bezoekers er de voorkeur aan gegeven óf de markt in het geheel niet meer te bezoeken, óf slechts een vertegenwoordiger van de firma aanwezig te doen zijn. Orders uit het publiek waren er reeds lang niet te constateeren en nu de omzettingen van de beroepshandelaren ook ontbreken, behoeft het geen verwondering te wekken, dat variaties zoo goed als niet voorkomen en dat de gansche beurs een apathisch bestaan voert.

Iets beter is het te Londen gesteld, doch ook daar is een zeer scherpe tegenstelling te constateeren met de overeenkomstige weken van een jaar geleden. Het best wordt dit wel gedemonstreerd aan de houding van mijn- en van petroleumwaarden. In deze afdelingen heerscht een bijna absolute stilte, hetgeen er op wijst, dat iedere speculatieve stimulans uit het zakenleven verdwenen is. De enige markten, waar nog omzetten worden gevonden zijn die van spoorwegwaarden en van inheemsche- en koloniale staatsfondsen. Ook is in den laatsten tijd wat groter animo op te merken voor Russische waarden, in verband met de herleving van den handel met het voormalige Tsarenrijk.

Ook te New York zijn de omzettingen zeer veel geringer geworden, hetgeen wel een gewoon verschijnsel is in de vacatie-maanden, doch alleen nu iets duidelijker naar voren treedt. Zelden is de omvang van den handel grooter dan een half miljoen shares per dag en hierbij zijn de fluctuaties uitermate miniem. Toch zijn er teekenen, die op een verhoogde activiteit, wellicht reeds in de naaste toekomst, wijzen. De berichten omtrent de staalnijverheid toch zijn iets beter, terwijl de cijfers omtrent den te verwachten oogst goede verwachtingen doen koesteren. Ook de automobiël-industrie is weder op bijna volle capaciteit werkzaam en vooral dit is teekenaar, waar de malaise het eerst dezen tak van nijverheid heeft aangegrepen. Aan den anderen kant bestaat vrees voor duur geld in de komende maanden en voor een beperking van den export als gevolg van den steeds hooger wordenden koers van den dollar. Toch worden deze factoren als niet overwegend beschouwd en toont de beurs een hoewel niet zeer opgewekte, dan toch kalme tendens.

De markt van Duitschland echter vormt een absolute tegenstelling met alle hier genoemde plaatsen. Hier heerscht nog steeds een opgewondenheid, die enkelen doet vreezen, dat het binnenkort op een catastrofe moet uitloopen. Er wordt niet meer het geringste onderscheid tusschen de verschillende fondsen gemaakt; met ijver wordt zelfs gezocht naar objecten, die „verwaarloosd” zijn gebleven en die derhalve in aanmerking mogen komen voor een koers-stijging, ongeacht het motief, waarop die „verwaarloozing” tot nu toe heeft berust. Ook nieuwe emissies worden door gegadigden als het ware bestormd, waarbij ook de beambten van de bankinstellingen het hunne voegen. Een teekenaar voorbeeld heeft de jongste emissie van Mk. 4½ miljoen aandelen der Rheinische Maschinen-leder- und Riemenfabrik von A. Cahen—Leudesdorff A. G. ter beurze van Frankfurt a/M. geleverd. Deze aandelen werden inschrijvers aangeboden à 180 pCt., doch op den eersten dag van den openbaren beurshandel waren er 600 verschillende koop-orders ter beurze te constateeren, waardoor de eerst-genoteerde koers zich op 230 pCt. stelde. Hierbij is dan nog de krachtigste rantsoenering ten aanzien van die kooporders toegepast. Inmiddels is geen verdere notering meer tot stand gekomen, daar deze dan ten minste 300 pCt. had moeten zijn en het beursbestuur er niet voor te vinden was een dergelijke notering te laten passeeren, die den oorspronkelijken inschrijvers een zeer

gemakkelijk winstje bezorgd zou hebben, doch het fonds boven ieder criterium van rentabiliteit zou hebben gebracht.

Te Berlijn is het al niet veel anders. Hier doet zich de vraag voor, op welke wijze men den stroom van orders uit het publiek kan remmen. Het vorderen van contante betaling is reeds geen middel meer; lieden, die op de renbanen duizenden winnen of verliezen, zien er natuurlijk ook niet tegen op, ter beurze hun kans te wagen: Door dergelijke praktijken is de beurshandel thans dan ook niet anders dan een hazardspel geworden en het is niet meer dan natuurlijk, dat hierop vroeger of later een zeer heftige reactie moet volgen. Te eer, daar thans werk gemaakt wordt van het doorvoeren der nieuwe belastingen, die alle berekeningen omtrent winst en voorspoed van onderscheiden ondernemingen (zoo die berekeningen dan al gemaakt zijn) op losse basis stellen.

Te onzent heeft de markt als geheel een vast verloop gehad. Vooral voor staatsfondsen bleef groote belangstelling bestaan, eensdeels in verband met den ruimen toestand van de geldmarkt, anderdeels als gevolg van het groote succes, waarin zich de jongste emissies van het Indische gouvernement en van de Indische Gemeenten hebben kunnen verheugen. Natuurlijk is hier het element van „majoratie” niet te verwaarloozen, doch het koersverloop van de kortelings aan de markt gebrachte obligaties bewijst toch wel, dat zeer veel voor bona-fide belegging wordt aangehouden.

	2 Aug.	5 Aug.	8 Aug.	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Sch. 1918	91 ⁵ / ₈	91	91 ¹⁹ / ₃₂	- ¹ / ₃₂
4 ¹ / ₂ % „ „ „ 1916	89 ⁹ / ₁₆	89 ⁹ / ₁₆	89 ⁷ / ₈	+ ² / ₁₆
4 % „ „ „ 1916	83 ⁷ / ₁₆	83	83 ³ / ₈	- ⁴ / ₁₆
3 ¹ / ₂ % „ „ „	73 ³ / ₄	74 ¹ / ₄	74 ³ / ₄	+ 1
3 % „ „ „	62 ³ / ₈	63 ³ / ₄	63 ³ / ₈	+ ¹ / ₁₆
2 ¹ / ₂ % Cert. N. W. S.	52 ¹ / ₈	53 ¹ / ₂	53 ¹ / ₈	+ 1
5 % Oost-Indië 1915	90 ⁵ / ₈	90 ¹ / ₂	90 ¹ / ₄	+ ¹ / ₈
6 % „ 1919	94 ¹⁵ / ₁₆	94 ¹⁵ / ₁₆	94 ¹⁵ / ₁₆	+ ¹ / ₄
4 % Oostenr. Kronrenrente	2 ¹⁵ / ₁₆	2 ¹⁵ / ₁₆	2 ¹⁵ / ₁₆	.
5 % Rusland 1906	8 ¹ / ₈	8 ⁵ / ₈	8 ¹⁵ / ₁₆	+ ¹¹ / ₁₆
4 % Rusl. bij Hope & Co.	7 ⁵ / ₈	8 ¹ / ₄	8 ¹ / ₄	+ ³ / ₈
4 ¹ / ₂ % China Goud 1898	63	63	63	.
4 % Japan 1899	58 ¹ / ₈	58 ¹ / ₈	58 ¹ / ₈	.
4 % Argentinië Buiten..	54 ¹ / ₈	55 ⁵ / ₈	55 ⁵ / ₈	+ ¹ / ₁₆
5 % Brazilië 1895	54	55 ¹ / ₈	55 ¹ / ₈	+ ¹ / ₁₆
7 % Staatsspoor	103 ¹ / ₄	103 ¹⁵ / ₁₆	103 ¹⁵ / ₁₆	+ ¹¹ / ₁₆
7 % Amsterdam	102 ³ / ₄	102 ³ / ₄	102 ³ / ₄	.

De aandelenmarkt was als geheel ook vast, al zijn hier enkele uitzonderingen te constateeren. Het scherpst zijn wel petroleum-aandelen uit den toon gevallen, niet alleen voor aandelen Koninklijke Petroleum Mij., die aangeboden waren in verband met de verlaging der olieprijsen in de Vereenigde Staten, doch ook voor aandelen Geconsolideerde, die aangegrepen werden door het besluit om nieuwe aandelen uit te geven in verhouding van 1 nieuw op 6 oude aandelen. Aanvankelijk werd dit bericht gunstig opgenomen, zoodat de koers zich zelfs niet onaanzienlijk kon herstellen, om onmiddellijk daarop een reactie te aanschouwen te geven, die de aandelen op het laagste niveau van de berichtperiode bracht. Alle bij de petroleum-afdeeling betrokken fondsen verlaten de week dan ook in lustelooze stemming.

Geheel anders zag het er in de afdeeling voor suikerwaarden uit. Hoewel per saldo hier de verschillen niet zeer groot zijn geworden, is de grondtoon uitermate vast geweest. De berichten van de Indische suikermarkt, melding makende van verkoopen door de V. J. S. P. à f 15,— per picol en de oplopende notering voor Cubasuiker te New York hebben het hunne hiertoe bijgedragen. De verbeteringen konden echter niet gehandhaafd blijven, in hoofdzaak wel als gevolg van het uitblijven van kooporders uit het publiek. De omzettingen waren hier wel van vrij groote betekenis, doch beperkten zich toch slechts tot den beroepshandel.

Hand aan hand met de betere stemming voor suikerwaarden is die voor aandelen in handels-ondernemingen gekomen. Alleen aandelen Compania Mercantil Argentina vormden hier een uitzondering.

Tevens waren industriële fondsen goed gevraagd, met name aandelen Jurgens Vereenigde Fabrieken, welke gekocht werden in verband met de verhoogde vraag naar margarine in Duitschland.

Bepaald willig zijn tabaks-aandelen geweest. Zonder groeten handel, zonder „open hoek” zelfs wezen de diverse fondsen een gestadig stijgende lijn aan, waarvan de groote soorten alle hebben kunnen profiteeren, hoewel enkele meer

speciaal vooraan stonden: Tot die laatste behooren met name aandelen Deli-Batavia Tabak en aandelen Senembah.

Dezelfde tendens hebben rubberwaarden aangetoond. Er bestaat nog absoluut geen overeenstemming tusschen de Hollandsche planters onderling en tusschen dezen en de Engelsche confrères aangaande de te nemen maatregelen van inkrimping, valorisatie, enz. waaromtrent zeer uitvoerige en interessante beschouwingen, ook in dit blad, zijn verschenen. Toch schijnt het, dat de beurs niet zoo heel veel interesse meer heeft voor het werkelijk totstandkomen der overeenkomst, vooral nu gebleken is, dat het optimisme onder de Hollandsche planters vrij groot is gebleven. Men is van meening, dat zelfs zonder de speciale hulpmiddelen de ergste tijd voor product en voor ondernemingen voorbij is. De toekomst zal moeten leeren, of men hierbij niet al te veel factoren heeft uitgeschakeld.

	2 Aug.	5 Aug.	8 Aug.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	159 ¹ / ₂	160	161	+ ¹ / ₂
Koloniale Bank	142 ¹ / ₂	145	144 ¹ / ₄	+ ¹ / ₄
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	160	165	165 ³ / ₈	+ ⁵ / ₈
Rotterd. Bankvereeniging..	111 ¹ / ₄	111 ¹ / ₄	111 ¹ / ₄	.
Amst. Superfosfaatfabriek	110	110	110	.
Van Berkel's Patent	95	96	95 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
Insulinde Oliefabriek	39 ¹ / ₄	38 ³ / ₂	39 ³ / ₈	+ ¹ / ₈
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	90	90	90 ¹ / ₄	+ ¹ / ₄
Hollandia Melkproducten	200	210	210	+ 10
Philips' Gloeilampenfabriek	295	300 ¹ / ₂	300 ¹ / ₂	+ ⁵ / ₂
R. S. Stokvis & Zonen	578	578	578	.
Vereenigde Blikfabrieken	92	90	90	- 2
Compania Mercantil Argent.	122	125 ¹ / ₂	120	- 2
Cultuur-Mij. d. Vorstenland	172 ¹ / ₂	175 ¹ / ₂	173 ¹ / ₄	+ ³ / ₄
Handelsver. Amsterdam	426	432	423	- 3
Holl. Transatl. Handelsver.	34	37	37 ¹ / ₂	+ ³ / ₂
Linde Teves & Stokvis	100 ¹ / ₂	105	107	+ ⁶ / ₂
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	45 ¹ / ₄	50	49	+ ³ / ₄
Tels & Co.'s Handel-Mij.	49	56	55 ¹ / ₄	+ ⁶ / ₄
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	176	181	170 ¹ / ₂	- ⁵ / ₂
Kon. Petroleum-Mij.	493 ³ / ₄	503	491	- ² / ₄
Orion Petroleum-Mij.				
Afgest. Aand.	43	44	44	+ 1
Steaus Romana Petroleum				
Mij. .. Afgest. Aand.	51	51 ¹ / ₂	51 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
Amsterdam-Rubber-Mij.	102 ³ / ₄	105	104 ³ / ₄	+ 2
Nederl.-Rubber-Mij.	46	54	54 ¹ / ₂	+ ⁸ / ₂
Oost-Java-Rubber-Mij.	150	163 ¹ / ₂	159 ¹ / ₂	+ ⁴ / ₂
Deli-Batavia	339 ¹ / ₂	361	360	+ ²⁰ / ₂
Deli-Maatschappij	331	350	350	+ 19
Medan-Tabak-Maatschappij	306	312	312	+ 6
Senembah-Maatschappij	413	428 ³ / ₄	427 ¹ / ₂	+ ¹⁴ / ₂

* Ex. div.

Scheepvaartwaarden hebben zich goed kunnen handhaven; de slotkoersen geven alle flinke accessen te aanschouwen, hoewel de omzettingen in de laatste dagen zeer klein zijn geworden.

	2 Aug.	5 Aug.	8 Aug.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	209	220	220	+ 11
„ „ „gem.eig.	205	215	216	+ 11
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	95	95	95	.
Hollandsche Stoomboot-Mij.	86 ¹ / ₂	86 ¹ / ₂	86 ¹ / ₂	.
Java-China-Japan-Lijn	141	140 ¹ / ₄	140	- 1
Kon. Hollandsche Lloyd	70	70	70	.
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	117	120	119	+ 2
Koninkl.-Paketaart Mij.	114 ³ / ₄	117	116 ¹ / ₈	+ ¹ / ₈
Maatschappij Zeevaart	95	95	95	.
Nederl. Scheepvaart-Unie	121 ¹ / ₂	123 ¹ / ₄	124 ¹ / ₈	+ ³ / ₈
Nievelt Goudriaan	220	230	231	+ 11
Rotterdamsche Lloyd	155	155 ¹ / ₄	158 ³ / ₄	+ ³ / ₄
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	95	95	95	.
„ „ „Nederland”	183	184 ³ / ₄	181 ³ / ₈	- ¹ / ₈
„ „ „Noordzee”	38 ³ / ₄	40	41 ¹ / ₈	+ ² / ₈
„ „ „Oostzee”	100	100	100	.

De Amerikaansche markt was buitengewoon kalm en vrijwel zonder handel.

	2 Aug.	5 Aug.	8 Aug.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	160	160	160	.
Anaconda Copper	96 ¹ / ₄	97 ⁷ / ₈	95	- ¹ / ₄
Un. States Steel Corp.	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	95 ⁷ / ₈	- ¹ / ₈
Achison Topeka	111 ¹ / ₂	111	107 ¹ / ₂	- 4
Southern Pacific	101 ¹ / ₂	101 ¹ / ₂	97	- ⁴ / ₂
Union Pacific	155	156	154 ⁷ / ₈	- ¹ / ₈

Marktbericht van de heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 27 Juli 1921.

Het aanhoudend koopen van Amerikaansche katoen gedurende den laatsten tijd schijnt opgehouden te zijn en is katoen gedurende de laatste week dan ook weer wat flauwer. Dit is zeker een teleurstelling met het oog op den jongeren tijd, dien de verschillende spinnerijen thans werken, maar de afname is ongetwijfeld ook minder geworden door de jaarlijksche vacantiës, die thans in de verschillende weverijcentra week in week uit plaats vinden. De verkoopen van Liverpool van katoen waren dan ook zeer middelmatig en lager dan die van de laatste weken. Egyptische katoen is vrijwel onveranderd, ofschoon de spotnotering op Maandag 50 punten verloor.

In Amerikaansche garens is het nog steeds stil en weinig vraag voor cops voor de weverij. De vraag voor exportgaren houdt aan. De Eng.-Indische markten, voornamelijk Bombay, vragen enkele garens zoowel als getwijnde garens, terwijl Calcutta interesse heeft voor 40er mule en fijne Egyptische garens. China heeft meer 42/2 gekocht en verdere partijen gegaste garens. In het algemeen is gedurende de laatste paar weken de vraag voor gegaste, gedoubleerde garens beter geweest.

De koop tactiek in de goederenmarkt is thans zeer voorzichtig. Over het algemeen is het wat stiller, maar is de toestand zeer gezond. Er zijn niet zooveel zaken gedaan als de optimisten verwachtten, maar prijzen zijn vast en fabrikanten slagen erin kleine orders te plaatsen. De vraag van Indië is zeer zeker minder geworden, maar komt er daarentegen meer vraag van China en andere overzeesche markten. De markt neemt over het algemeen een afwachtende houding aan, wat ongetwijfeld toe te schrijven is aan het vacatiënemen van vele beursmensen en verder aan het feit, dat in de verschillende overzeesche markten nergens bijzonder veel leven is.

20 Juli 27 Juli Oost. koersen. 20 Juli 27 Juli

Liverpoolnoteringen. T.T. op Indië . . . . 1/3 $\frac{3}{4}$ 1/3 $\frac{1}{4}$
F.G.F. Sakellaridis 16,00 16,00 T.T. op Hongkong 2/7 $\frac{1}{4}$ 2/9 $\frac{1}{4}$
G.F. No. 1 Oomra 5,10 5,10 T.T. op Shanghai 3/7 $\frac{1}{4}$ 3/8 $\frac{1}{4}$

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 3 Augustus 1921.

Prijzen van Amerikaansche katoen gingen na het bekend worden van het Bureaubericht, dat een oogstconditie van slechts 64,7 pCt. aangaf tegen 74,1 pCt. verleden jaar en 67,1 in 1919 na een periode van kalmte, plotseling naar boven. Sinds 1895 is dit het laagste percentage en zelfs 3 punten beneden algemeene verwachtingen, doch heeft deze verhooging echter niet geheel stand gehouden. Egyptische katoen steeg 50 punten.

Garens waren gisteren over het algemeen een kwart penny per lb. duurder, maar werden de meeste zaken nog tegen de prijzen der vorige week geboekt. Er bestaat goede vraag van het binnenland, doch er wordt betrekkelijk weinig verkocht, ook al omdat er in verschillende weverijdistricten nog vacantie is, zoodat het niet direct noodzakelijk is voorraden aan te vullen. Hoewel de „short time” niet langer verplichtend is, hooren wij nog niet van vele fabrieken, die „full time” werken, hetgeen ook wel niet vroeger zal gebeuren dan na de Oldham holidays, die in de laatste week van deze maand plaats vinden. Van India bestaat nog goede vraag naar bundelgarens, doch meestal voor directe verscheping en tegen de oude prijzen, terwijl Bolton garens beter gevraagd worden en prijzen een verbetering aantoonen.

De doekmarkt toont geen verandering en er heerscht over het algemeen een vacantiëstemming, terwijl geen zaken van belang gedaan zijn. Indië is kalm, doch van China en andere markten komen nog wel aanvragen binnen, die er echter weinig toe bijdragen om de positie van fabrikanten te verbeteren. Prijzen blijven vast en de toestand is over het algemeen onveranderd.

27 Juli 3 Aug. Oost. koersen. 27 Juli 3 Aug.

Liverpoolnoteringen. T.T. op Indië . . . . 1/3 $\frac{1}{4}$ 1/3 $\frac{1}{4}$
F.G.F. Sakellaridis 16,00 16,00 T.T. op Hongkong 2/9 $\frac{1}{4}$ 2/9 $\frac{1}{4}$
G.F. No. 1 Oomra 5,10 5,00 T.T. op Shanghai 3/8 $\frac{1}{4}$ 3/9

SUIKER.

Op de Java markt heerschte in de afgelopen week groote activiteit en kwamen belangrijke transacties tot stand. Na belangrijke afdoeningen tot f 14,—, verkochten de Vereenigde Producenten hunne restanten Superieure suiker tot den verhoogden prijs van f 15,— e.k., terwijl ook groote partijen bruine suikers tot oplopende prijzen — f 11,— tot f 12,50 e.k. — afgedaan werden. Een gedeelte

dezer aankopen geschiedde voor Britsch-Indische rekening, groote kwantiteiten gingen echter slechts naar de tweede hand op Java over. De verkoop naar Europa wordt ten zeerste bemoeilijkt door de schaarschte aan scheepsruimte in Oost-Azië.

De Amerikaansche markt was eveneens vast gestemd en verkocht de Cubaansche Commissie ongeveer 20.000 tons tot de verhoogde limite van 3 $\frac{3}{4}$ cents c. & f. New York. De noteringen luiden: 4,86 cts. voor Spot Centrifugals, 3,26 voor September, 3,18 October, 3,06 December en 2,97 voor Januari.

De laatste Cuba-statistiek luidt:

	1921	1920	1919	
Weekontvangst t. 30 Juli	18.000	42.873	47.614	tons
Tot. ontv. 1 Dec. '20-30 Juli	3.012.000	3.370.000	3.540.000	„
Werkende fabrieken	4	5	6	„
Weekexport tot 30 Juli	42.000	61.774	71.421	„
Tot. exp. 1 Jan. '20-30 Juli	1.600.000	3.272.110	2.459.625	„
Totale voorraad 30 Juli	1.410.000	383.868	1.024.000	„

In de Europeesche bietsuikerdistricten hebben in de laatste week eenige regenbuien aan het te veld staande gewas goed gedaan, doch wordt er nog naar meer neerslag verlangd.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per	Amer. Granulated c.f.	
			Augustus	Augustus	
		Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
3 Aug. '21	f 34 $\frac{3}{4}$	64/-	22/6	31/-	4,86
27 Juli '21	„ 28 $\frac{1}{4}$	63/-	20/8	29/9	4,61
3 Aug. '20	„ —	116/-	91/-	—	16,30
3 Aug. '19	„ —	64/9	55/-	—	7,28
11 Juli '14	„ 11 $\frac{1}{2}$ $\frac{3}{4}$	18/-	—	—	3,26

JAVA THEE.

(Opgave Pakhuismeesteren van de Thee.)
(Herleid tot 1/1 Kisten.)

Voorraad 30 Juni 1921	235.946
Sedert aangevoerd	15.810
	251.756
Sedert afgeleverd	23.407
Voorraad heden	228.349
Waarvan in de eerste hand	121.668
Amsterdam, 30 Juli 1921.	

THEE.

(Opgave van den makelaar J. van Eck.)

Bericht van den afloop Theeveiling op 28 Juli 1921.

Aanbod in veiling bestond uit:

Heden:	
18781, 20/4 kn.	Java thee
341	Sumatra thee
1783	Java thee ex voorgaande veiling
73	Sumatra thee ex voorgaande veiling

Totaal . . 20978, 20/4 kn. thee.

29 Juli 1920:

15398, 60/4 kn.	Java thee
2293	Sumatra thee
249	„ naveling

Totaal . . 17940, 60/4 kn. thee

Aanbod 1 Januari j.l. tot heden: idem 1920 idem 1919

	10 veilingen	8 veilingen	8 veilingen
Java thee	179676 kn.	127100 kn.	83386 kn.
Sumatra thee	7747 „	9525 „	332 „

Totaal . . . . . 187423 kn. 136625 kn. 83718 kn.

De stemming was vast, verloop, de warmte in het lokaal in aanmerking genomen, vrij vlug, weder waren vele theeën van betere kwaliteit dan in voorgaande veilingen, het aanbod van ordinair wild stelig blad was vrij gering doch nog ruim voldoende.

Voor prima mooi spierig blad met veel geel was een zeer goede vraag en brachten vele theeën 5 tot 15 cts. boven taxatie op. De prijzen geboden voor midden kwaliteiten Oranje Pecco's liepen uiteen van 3 cts. onder tot 5 cts. boven afloop vorige veiling, doch werden vrijwel niet onder taxatie afgedaan. Midden kwaliteiten Pecco en Pecco Souchon bedongen gemiddeld 2 a 3 cts. meer.

Gebroken theeën, prima mooi gruis met goede vraag liep van 4 tot 6 cts. boven taxatie, midden kwaliteiten en ordinair gemiddeld 2 à 3 cts. hooger. Dust, Fannings, Gebroken thee vrijwel onveranderd. Voor Witpunt was weinig vraag en kwamen slechts 24 en 10/k kn. tot afdoening.

Volgende veiling zal plaats hebben op Donderdag 1 September e.k., aanbod waarschijnlijk ruim 23.000 kn. thee. Amsterdam, 28 Juli 1921.

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Pris No. 7	Voorraad	Pris No. 4	
6 Aug. 1921	1.383.000	12.325	3.024.000	14.800	8 ³ / ₈
30 Juli 1921	1.351.000	12.525	2.932.000	15.000	8 ¹ / ₈
23 „ 1921	1.331.000	12.525	2.903.000	14.700	7 ¹ / ₄
6 Aug. 1920	327.000	8.450	1.618.000	11.000	14

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
6 Aug. 1921....	88.000	492.000	185.000	918.000
6 Aug. 1920....	55.000	294.000	227.000	836.000

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 Augustus 1921, in duizenden balen.

	1921	1920	1919	1918	1914
Voorraad in Europa ..	1.997	2.220	2.470	1.462	3.265
Stoomend					
Brazilië ..	633	275	758	272	293
Oost-Indië.	52	—	83	?	?
Ver. Staten	—	—	—	—	—
	2.682	2.495	3.311	1.734	3.558
Voorraad Ver. Staten	1.761	1.783	914	2.175	2.548
Stoomend					
naar Brazilië ..	430	543	648	641	314
naar Oost-Indië.	?	?	?	?	?
Voorraad in Rio	4.873	4.821	4.873	4.550	6.420
„ „ Santos ..	1.351	322	628	796	196
„ „ Bahia ..	2.932	1.567	4.714	5.762	1.343
„ „ Bahia ..	36	19	10	81	35
Totaal.....	9.192	6.729	10.225	11.189	7.994
Op 1 Juli	8.700	6.750	10.336	11.702	7.778
	1920	1919	1918	1917	1913
Op 1 Juli	6.750	10.336	11.702	7.778	10.275

KAPOK.

(Opgave van de Makelaars Gebrs. van der Vies, Amsterdam.)

Kapokstatistiek op 31 Juli 1921.

Importeurs:	Voorr. 1 Jan. 1921	Aanv. tot 31 Juli 1921	Verk. tot 31 Juli 1921	Voorr. op 31 Juli 1921
H. G. Th. Crone	507	3822	4329	—
Edgar & Co.	—	1412	1412	—
Van Eeghen & Co.	334	10793	11127	—
Hand. Venn. Maintz & Co.	—	3568	3568	—
Hoving & Beer	200	1013	1213	—
Internationale Prod. Cie.	1058	232	1290	—
Landb. Mij. „Geboegan” ..	—	226	226	—
Mij. v. Hand. Ind. en Cult.	—	417	417	—
Mendes De Jong & Co. ...	—	1014	1014	—
Mirandolle Vouëte & Co. ...	2253	13462	15534	181
Ned. Mij. v. Overzeeland	500	7976	8476	—
S. L. van Nierop & Co. ...	933	6221	6755	399
W. Tengbergen & Co.	—	600	600	—
Vouëte & Co.	—	1200	1200	—
Weise & Co.	270	6391	5907	754
Order	—	240	240	—
	6055	58587	63308	1334

RUBBER.

De prijzen hebben zich gedurende de afgelopen week niet noemenswaard gewijzigd, ofschoon de noteeringen langzamerhand wel iets hooger werden. Er was echter zeer weinig aanbod tegen marktprijzen; koopers wilden hunne prijzen echter nog niet verhoogen.

De noteeringen zijn: einde voorafgaande week:

Prima Crêpe loco	49 ¹ / ₂ c.	46 ¹ / ₂ c.
„ „ Aug./Sept.	50 „	47 „
„ „ Oct./Dec.	51 ¹ / ₂ „	48 ¹ / ₂ „
Smoked Sheets loco	47 „	43 ¹ / ₂ „
„ „ Aug./Sept.	47 ¹ / ₂ „	47 „
„ „ Oct./Dec.	48 ¹ / ₂ „	46 „

8 Augustus 1921.

COPRA.

De markt was aanvankelijk zeer vast gestemd, en werd er veel gekocht door consumenten. Voor stoomend waarvan het aanbod gering werd, zijn hooge premies betaald.

Wij noteeren:

Java f.m.s. stoomend	f 43,—
„ „ Augustus aflading	42,50
„ „ Juli/September aflading	42,25
„ „ Augustus/October aflading ..	42,—

alles naar Holland/Hamburg/Bremen.
8 Augustus 1921.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

Exotische huiden: De toestand van de markt is onveranderd; prijzen blijven vast. Duitsland heeft groote hoeveelheden droge huiden gekocht in de La Plata, waar men ook o.m. heeft verkocht 5000 British & Argentine frigorifique ossenhuiden, Juli à 9¹/₄ d. c.i.f. Liverpool en 4000 Wilson ossen, Augustus slachting, tegen pariteit van 9¹/₂ d. c.i.f. Hamburg. Te Rotterdam zijn o.m. verkocht ca. 4000 droge Buenos Aires paardehuiden en ca. 2200 droge Columbiahuiden.

Waarschijnlijk zal in de maand September te Rotterdam een veiling van exotische huiden worden gehouden.

Inlandsche huiden: zonder verandering: Men verwacht met interesse de publieke veiling van de Amsterdamsche Huidenclub op 9 dezer.

Kalfsvellen: veel zaken tegen hoogere prijzen.

Looistoffen: zaken in Quebracho, Mimosa, Myrabolanen en Mangrove blijven doorgaan. Quebracho wordt genoteerd op ca. 25¹/₂ £ voor Ordinary en ca. 27 £ voor Crown. Mimosa op ca. 11¹/₂ £.

Rotterdam, 6 Augustus 1921.

VERKEERSWEZEN.**SCHEEPVAART.****GRAAN.**

Data	Petrograd Londen R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
1-6 Aug. 1921	—	—	5/6	5/6	—	46/3
25-30 Juli 1921	—	—	6/-	6/-	45/-	45/-
2-7 Aug. 1920	—	—	11/6	11/6	85/-	80/-
4-9 Aug. 1919	—	—	f90,- ¹⁾	8/6 ²⁾	210/-	65/- ²⁾
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ¹ / ₄	1/11 ¹ / ₄	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Gothenburg
1-6 Aug. 1921	8/5	17/6	16/6	14	7/4	10/-
25-30 Juli 1921	8/3	17/3	16/6	14'6	7/3	10/-
2-7 Aug. 1920	22/6	35/-	32/6	37/6	17/6	—
4-9 Aug. 1919	25/6 ²⁾	48/-	47/6	40/-	f 10,-	Kr. 30-
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rûst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
1-6 Aug. 1921....	32/6	60/-	—	—
25-30 Juli 1921....	22/6	—	62/6	35/-
2-7 Aug. 1920....	60/-	—	—	—
4-9 Aug. 1919....	220/-	—	—	—
Juli 1914....	14/6	16/3	25/-	22/3

¹⁾ Per ton stukgoed. ²⁾ Voor Britsche schepen.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

INKLARINGEN.

IJMUIDEN.

Landen van herkomst	Juli 1921		Juli 1920	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	18	29.202	13	7.493
Groot-Brittannië	95	63.166	57	36.204
Duitschland	36	33.898	39	25.143
Noorwegen	2	728	5	9.266
Zweden	10	4.949	32	21.851
Denemarken	5	1.797	7	2.481
Rusl.-Oostzeeh.	—	—	2	1.024
Finland	17	9.842	42	29.194
België	2	1.198	2	762
Frankrijk	13	7.613	12	4.618
Spanje	1	694	2	1.349
Portugal	—	—	2	1.195
Italië	5	4.056	—	—
Oostenr.-Hong., Griekenland	—	—	2	2.124
Levant	2	2.436	5	6.996
And. Midd. Zeeh.	1	735	1	3.486
Over. W.k. Afrika	2	1.929	1	927
Oostkust Afrika.	1	3.645	—	—
Ned. Oost-Indië	7	30.004	2	6.297
Vereen. Staten	6	23.138	2	2.693
Canada	—	—	1	1.940
Midden-Amerika	—	—	2	6.226
Ned. West-Indië-Ned. Antillen	6	16.707	3	5.169
Argent., Uruguay	4	24.254	3	15.614
Chili	2	4.624	—	—
Over. Z.-Amerika	—	—	7	22.064
Totaal	235	264.615	244	214.116
Periode 1 Jan. — 31 Juli	1.327	1.541.107	1.108	1.081.790
Nationaliteit.				
Nederlandsche	110	177.868	129	138.418
Britsche	60	50.817	18	16.705
Duitsche	49	21.289	73	35.617
Noorsche	4	940	10	11.064
Belgische	—	—	2	3.248
Fransche	4	1.883	2	242
Zweedsche	6	4.048	4	2.799
Deensche	—	—	1	595
Vereenigde Stat.	2	8.270	1	1.387
Andere	—	—	4	4.043
Totaal	235	264.615	244	214.116

(Vereenigde Scheepsagenturen van Halverhout & Zwart en Zurmühlen & Co.)

DORDRECHT.

Landen van herkomst	Juli 1921		Juli 1920	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	—	—	3	548
Groot-Brittannië	—	—	4	467
Duitschland	5	835	—	—
Zweden	4	1.186	—	—
Finland	5	2.541	2	384
Letland	2	621	2	661
Danzig	4	1.429	—	—
Totaal	20	6.612	11	2.060
Nationaliteit.				
Nederlandsche	2	270	4	1.056
Danziger	3	1.041	4	270
Duitsche	15	5.301	2	384
Noorsche	—	—	1	350
Totaal	20	6.612	11	2.060

(Gerard Mauritz.)

DELFIJL.

Landen van herkomst	Juli 1921		Juli 1920	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	1	259	1	131
Groot-Brittannië	1	684	4	1.117
Duitschland	13	1.541	47	5.128
Zweden	—	—	17	4.306
Denemarken	3	197	3	296
Rusland-Oostz.h.	—	—	2	1.770
Finland	4	1.458	14	3.067
België	—	—	1	172
Chili	—	—	1	3.379
Totaal	22	4.139	90	19.366
Nationaliteit.				
Nederlandsche	9	1.092	17	2.557
Britsche	1	684	2	601
Duitsche	11	2.078	65	14.633
Noorsche	—	—	1	270
Zweedsche	—	—	3	215
Deensche	—	—	2	1.100
Andere	1	285	—	—
Totaal	22	4.139	90	19.366

(A. van Dijk.)

VLISSINGEN.

Landen van herkomst	Juli 1921		Juli 1920	
	Aantal schepen	Bruto M ³ .	Aantal schepen	Bruto M ³ .
Groot-Brittannië	30	210.822	27	161.220
Duitschland	1	2.744	—	—
Rusland-Oostz.h.	1	2.793	1	3.571
België	—	—	7	2.408
Italië ¹⁾	1	283	—	—
Levant ²⁾	10	5.258	1	136
Totaal	43	221.900	36	167.333
Nationaliteit.				
Nederlandsche	30	208.411	35	163.762
Britsche	3	4.192	—	—
Duitsche	2	5.537	1	3.571
Belgische	8	3.760	—	—
Totaal	43	221.900	36	167.333

¹⁾ Bijleggers. ²⁾ Sleepbooten.

(B. Stofkoper.)

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Verschenen:

Bedrijfsleven en de strijd tegen de Armoede in Nederland

door Dr. CH. A. VAN MANEN.

Prijs ingenaaid f 3,—. Gebonden f 4.75.

Voor leden der Vereeniging en geabonneerden op het Weekblad wordt dit werk beschikbaar gesteld tegen den prijs van f 2,50 ingenaaid en f 4,— gebonden.

Bestellingen richt men tot het Secretariaat van het Instituut, Pieter de Hoogweg 122, onder gelijktijdige remise per postwissel of op postchèque en girorekening No. 8408, Rotterdam.

**Hollandsche
Stoomboot Maatschappij.**
Amsterdam—Rotterdam.

Geregelde afvaarten van
AMSTERDAM naar:

Londen en Hull.
Leith (Glasgow, Edinburgh),
Aberdeen en Dundee.
Liverpool, Manchest., Belfast,
Cork en Dublin.
Southampton, Plymouth, Fo-
wey, Bristol en Swansea.
West-Afrika { (Goudkustlijn).
(Kameroenlijn).
(Congolijn).
Zuid-en Oost-Afrika Walfisch-
baai tot Beira (incl.)

Ruime loodsen. Spoorwegaansluiting.
Billijke vrachten. Afvaartkaarten worden
desverlangd geregeld toegezonden. De
stoomschepen vervoeren een beperkt aan-
tal passagiers.

**KONINKLIJKE
HOLLANDSCHE
LLOYD**

AMSTERDAM

PASSAGIERS-, VRACHT- EN
POSTDIENSTEN

NAAR

ZUID-AMERIKA
CUBA EN MEXICO

EN

NOORD-AMERIKA.

VEREENIGDE CHEMISCHE FABRIEKEN

Telefoon: 3461 en 3508

Hoofdkantoor: Maliebaan No. 81

Telegram-Adres: „RODUMA”

UTRECHT

KUNSTMESTSTOFFEN

Fabrieken te: KRALINGSCHEVEER, ZWIJNDRECHT en GRONINGEN

Shanghai Insurance Office

(Shanghai Assurantie Kantoor)

3 Ezra Road

Telegram-Adres:

“RELIANCE”

Shanghai, China

Generaal-Agenten van Brand- en Zeeverzekering Maatschappijen

Belasten zich met het aanstellen van Agenten in het verre
Oosten en het controleeren van portefeuilles van Verzekering
Maatschappijen.

Arrangeeren herverzekeringscontracten.

Treden op als Schade-Agenten (Average Adjusters).

R. A. KREULEN, Directeur.

Accountantskantoor
James Polak

(Lid Ned. Inst. v. Accountants)

Mauritsweg 13^B Rotterdam
Brinkstraat 9 Hengelo (O.)

Gebroeders Merens
HAARLEM

FABRIKANTEN VAN
TECHNISCHE
CAOUTCHOUC,
ASBEST-
EN EBONIET-
ARTIKELEN

Telefoon 103

Telegr. adr: Gombafabriek, Haarlem

PRACTISCH EFFECTENBOEK

Prijs f 1,50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij
NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ, R'DAM

ONTVANG- EN BETAALKAS.

NIEUWE DOELENSTRAAT 20-22 AMSTERDAM

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4½ PCT.

GELDEN, OP DEZEN TERMIJN GESTORT, ZIJN NA AFLOOP
VAN HET JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STIL-
ZWIJGEND VOOR GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER
HALF JAAR OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

BATAVIA

's-GRAVENHAGE

AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO,
HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PEKALON-
GAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA,
TEGAL, TJILATJAP, WELTEVREDEN.

Kapitaal f 55.000.000, —

Reserven f 47.750.000, —